

2024/1346

22.5.2024

DIREKTIVA (EU) 2024/1346 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 14. maja 2024

o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito

(prenovitev)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 78(2)(f) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Potrebni je več sprememb Direktive 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾. Zaradi jasnosti bi bilo treba navedeno direktivo prenoviti.
- (2) Skupna azilna politika, ki temelji na popolni in vključujoči uporabi Ženevske konvencije o statusu beguncev z dne 28. julija 1951, kot je bila dopolnjena s Protokolom iz New Yorka z dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija), je sestavni del cilja Unije, da bi se postopoma uvedlo območje svobode, varnosti in pravice, odprto za državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki iščejo zaščito v Uniji, s čimer bi se potrdilo načelo nevratanja. Za tako politiko bi morale veljati načelo solidarnosti in pravične delitve odgovornosti.
- (3) Skupni evropski azilni sistem (CEAS) vzpostavlja sistem določanja države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, skupne standarde za azilne postopke, pogoje in postopke za sprejem ter pravice upravičencev do mednarodne zaščite. Ne glede na napredek pri razvoju CEAS pa med državami članicami ostajajo pomembne razlike glede uporabljenih postopkov, pogojev za sprejem prosilcev, stopnje podeljevanja azila in vrste zaščite, ki se prizna upravičencem do mednarodne zaščite. Te razlike so pomembno gonilo za sekundarno gibanje in spodbujajo cilj, da bodo vsi prosilci obravnavani enako, ne glede na to, kje v Uniji vložijo prošnjo za mednarodno zaščito.
- (4) Komisija je v svojem sporočilu z dne 6. aprila 2016 z naslovom „K reformi skupnega evropskega azilnega sistema in krepitvi zakonitih poti v Evropo“ poudarila, da je treba CEAS izboljšati in še bolj harmonizirati. Prav tako je predstavila prednostna področja, na katerih bi bilo mogoče CEAS strukturno izboljšati, in sicer z vzpostavitvijo vzdržnega in pravičnega sistema za določanje države članice, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, okrepitevijo sistema Eurodac, doseganjem večje skladnosti azilnega sistema v Uniji, preprečevanjem sekundarnih gibanj znotraj Unije in s povečanimi pristojnostmi Agencije Evropske unije za azil, ustanovljene z Uredbo (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: Agencija za azil). To sporočilo je odziv na poziv Evropskega sveta z zasedanj 18. in 19. februarja 2016 ter 17. in 18. marca 2016, naj se doseže napredek na poti k reformi obstoječega okvira Unije, da se zagotovi humana, pravična in učinkovita azilna

⁽¹⁾ UL C 75, 10.3.2017, str. 97.

⁽²⁾ UL C 207, 30.6.2017, str. 67.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 14. maja 2024.

⁽⁴⁾ Direktiva 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L 180, 29.6.2013, str. 96).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL L 468, 30.12.2021, str. 1).

politika. V tem sporočilu se predlagajo tudi nadaljnji ukrepi v skladu s celovitim pristopom k migracijam, ki ga je Evropski parlament določil v svoji resoluciji z dne 12. aprila 2016 o razmerah v Sredozemlju in potrebi po celostnem pristopu EU k migraciji.

- (5) Pogoji za sprejem se med državami članicami še naprej močno razlikujejo zlasti v smislu sprejemnih standardov, ki se zagotavljajo prosilcem. Bolj harmonizirani sprejemni standardi, določeni na ustrezni ravni v vseh državah članicah, bodo prispevali k bolj enaki obravnavi prosilcev in njihovi pravičnejši razdelitvi v Uniji.
- (6) Da se zagotovi ustrezna podpora državam članicam pri izvajanju sprejemnih standardov, določenih v tej direktivi, vključno z državami članicami, ki se zlasti zaradi svojega geografskega ali demografskega položaja srečujejo s posebnimi in nesorazmernimi pritiski na svoje azilne sisteme, bi bilo treba uporabiti sredstva Sklada za azil, migracije in vključevanje, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾, ter Agencije za azil.
- (7) Da bi se po vsej Uniji zagotovilo enako obravnavanje prosilcev, bi se morala ta direktiva uporabljati na vseh stopnjah in za vse vrste postopkov za mednarodno zaščito, na vseh lokacijah in v objektih, kjer so nastanjeni prosilci, in dokler lahko slednji ostanejo na ozemlju držav članic kot prosilci. Treba je pojasniti, da bi bilo treba prosilcem omogočiti materialne pogoje za sprejem od trenutka, ko izrazijo namen podati prošnjo za mednarodno zaščito uradnikom pristojnih organov v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾.
- (8) Dodatek za dnevne izdatke bi se moral prosilcem zagotoviti v vseh primerih kot del materialnih pogojev za sprejem, da lahko v vsakdanjem življenju uživajo minimalno stopnjo avtonomije. Ta dodatek bi se lahko dodelil kot denarni znesek, v kuponih, v naravi, na primer v izdelkih, ali kot kombinacija teh možnosti, pod pogojem, da ta dodatek vključuje denarni znesek.
- (9) Kadar se prosilec nahaja v državi članici, ki ni tista, v kateri bi se moral nahajati v skladu z Uredbo (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, ne bi smel biti upravičen do materialnih pogojev za sprejem, dostopa do trga dela, jezikovnih tečajev ali poklicnega usposabljanja v skladu s to direktivo od trenutka, ko je bil obveščen o odločbi o njegovi predaji odgovorni državi članici. Če ni bila izdana ločena odločba o tem, bi morale biti v odločbi o predaji navedeno, da so bili upoštevni pogoji za sprejem ukinjeni. Države članice pa bi morale v vseh okoliščinah omogočiti zdravstveno varstvo in tak življenjski standard prosilcev, ki je v skladu s pravom Unije, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), in drugimi mednarodnimi obveznostmi.
- (10) Glede obravnavanja oseb, ki spadajo na področje uporabe te direktive, države članice zavezujejo obveznosti iz instrumentov mednarodnega prava, katerih pogodbenice so.
- (11) Treba bi bilo določiti standardne pogoje za sprejem prosilcev, ki bi zadoščali, da se jim zagotovijo ustrezen življenjski standard in primerljivi življenjski pogoji v vseh državah članicah. Harmonizacija pogojev za sprejem prosilcev bi morala pomagati omejiti sekundarno gibanje prosilcev, na katero vplivajo različni pogoji za njihov sprejem.
- (12) Zato da bi se prosilci zavedali svojih pravic in obveznosti, bi jih morale države članice v pisni obliki, oziroma po potrebi ustno ali v vizualni obliki, seznaniti s pogoji za sprejem iz te direktive. Take informacije bi morale biti posredovane čim prej in pravočasno, vsebovati pa bi morale pogoje za sprejem, do katerih so upravičeni prosilci, tudi tisti s posebnimi potrebami glede sprejema, pravice in obveznosti iz naslova zaposlitve, okoliščine, na podlagi katerih se lahko materialni pogoji za sprejem omejijo na geografsko območje ali točno določeno mesto, posledice neupoštevanja teh omejitev ali pobega, pa tudi okoliščine, v katerih je mogoče odrediti pridržanje, ter možnosti pritožbe, sodne preučitve ter pravne pomoči in zastopanja. Še posebej bi morale države članice prosilce obvestiti

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Sklada za azil, migracije in vključevanje (UL L 251, 15.7.2021, str. 1).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

o pogojih za sprejem, do katerih niso upravičeni v državi članici, ki ni tista, v kateri morajo biti prisotni. Za državo članico ne bi smela več veljati obveznost posredovanja teh informacij, kadar te niso več potrebne za učinkovito uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti prosilca iz te direktive ali kadar slednji ni več na voljo pristojnim organom oziroma je pobegnil z ozemlja te države članice. Agencija za azil bi morala pripraviti predlogo s standardnimi informacijami v zvezi s pogoji za sprejem, ki jih morajo države članice prosilcem zagotoviti čim prej, najpozneje pa v treh dneh od podaje prošnje ali v roku za njeno registracijo.

- (13) Harmonizacija pravil Unije o dokumentih, ki se izdajo prosilcem, bi morala prispevati k temu, da se prosilci težje nedovoljeno gibajo znotraj Unije. Države članice bi prosilcem potno listino lahko izdale le, kadar obstajajo ustrezno utemeljeni resni humanitarni ali drugi nujni razlogi za to. Veljavnost potnih listin bi morala biti omejena na namen in trajanje, ki sta potrebna glede na razlog za njihovo izdajo. Za resne humanitarne razloge bi lahko šteli, kadar bi na primer moral prosilec odpotovati v drugo državo na nujno zdravljenje, ki ni na voljo v državi članici, kjer mora biti prisoten, na obisk k sorodnikom v posebnih primerih, kot je huda bolezen bližnjega sorodnika, ali na pogreb bližnjega sorodnika. Drugi nujni razlogi bi lahko vključevali situacije, kot je poroka bližnjega sorodnika oziroma potovanje v okviru učnih načrtov ali z rejniškimi družinami. Izdaja in uporaba take potne listine ne vplivata na odgovornosti držav članic na podlagi Uredbe (EU) 2024/1351. Države članice ohranijo pravico do presoje, ali imajo prosilci pravico, da prebivajo na njihovem ozemlju.
- (14) Prosilci nimajo pravice do izbire države članice, v kateri bodo vložili prošnjo. Prosilec mora vložiti prošnjo za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) 2024/1351.
- (15) Prosilci morajo biti na voljo pristojnim organom držav članic. Sprejeti bi bilo treba ustrezne ukrepe, da se prepreči njihov pobeg. Kadar prosilec pobegne in brez dovoljenja odpotuje v drugo državo članico, je za namen zagotovitve dobrega delovanja CEAS nujno, da je prosilec hitro predan državi članici, v kateri bi moral biti prisoten. Do take predaje je podana nevarnost pobega, zato bi bilo treba pozorno spremljati, kje se prosilec nahaja.
- (16) Dejstvo, da je prosilec v preteklosti pobegnil v drugo državo članico, je pomemben dejavnik pri presoji nevarnosti pobega prosilca. Države članice bi morale sprejeti ustrezne ukrepe, da bi preprečile ponoven pobeg prosilca in da bi zagotovile, da bo ostal na razpolago pristojnim organom, potem ko je bil predan državi članici, v kateri bi moral biti prisoten. Zato bi bilo treba še naprej pozorno spremljati, kje se prosilec nahaja.
- (17) Države članice bi morale imeti možnost, da prosto organizirajo svoje sprejemne sisteme. V okviru te organizacije bi morale imeti možnost, da pri vodenju svojih azilnih in sprejemnih sistemov prosilce razporedijo v nastanitve na svojem ozemlju. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da vzpostavijo mehanizme za ocenjevanje in izpolnjevanje potreb svojih sprejemnih sistemov, vključno z mehanizmi za preverjanje dejanske prisotnosti prosilcev v nastanitvah. Taki mehanizmi ne bi smeli omejevati svobode gibanja prosilcev na ozemlju zadevne države članice. Države članice ne bi smele biti obvezane, da v ta namen sprejmejo upravno odločbo.
- (18) Kadar se lahko prosilci svobodno gibljejo samo znotraj določenega geografskega območja na ozemlju države članice, bi jim morale države članice omogočiti učinkovito uveljavljanje pravic iz te direktive in postopkovnih jamstev v postopku za mednarodno zaščito na tem geografskem območju. Možnost, da se to geografsko območje začasno zapusti, bi bilo treba oceniti individualno, objektivno in nepristransko. Kadar prosilec ni bilo omogočeno, da na tem geografskem območju učinkovito uveljavljajo svoje pravice in postopkovna jamstva, razporeditev na to območje ne bi smela več veljati.
- (19) Iz razlogov javnega reda ali za učinkovito preprečitev pobega prosilca bi morale imeti države članice možnost odločitve, da sme prosilec bivati samo na točno določenem mestu, kot je nastanitveni center, zasebna hiša, stanovanje, hotel ali drug prostor, prilagojen za nastanitev prosilcev. Taka odločitev ne bi smela pomeniti pridržanja prosilca. Taka odločitev je lahko potrebna v primerih, ko prosilec ni izpolnil obveznosti, da ostane v državi članici, v kateri bi moral biti prisoten, ali v primerih, ko je bil po pobegu v drugo državo članico predan državi članici, v kateri bi moral biti prisoten. Če je prosilec upravičen do materialnih pogojev za sprejem, bi bilo treba te materialne pogoje za sprejem zagotoviti pod pogojem, da prosilec biva na tem točno določenem mestu.

- (20) Kadar obstaja nevarnost pobega prosilca ali kadar je to nujno, da se zagotovi spoštovanje omejitve gibanja prosilca, bi lahko države članice od prosilcev zahtevale, da se javljajo pristojnim organom ob določenih urah ali v razumnih časovnih presledkih, ne da bi to nesorazmerno vplivalo na pravice prosilcev na podlagi te direktive.
- (21) Vse odločitve, ki omejujejo prosilčevo svobodo gibanja, bi morale upoštevati relevantne vidike individualnega položaja prosilca, vključno s posebnimi potrebami tega prosilca glede sprejema ter načeloma nujnosti in sorazmernosti. Prosilce bi bilo treba ustrezno obvestiti o takšnih odločitvah, postopkih za njihovo izpodbijanje in posledicah nespoštovanja teh odločitev.
- (22) Vse določbe na podlagi te direktive o obveznostih glede pridržanja, bivanja in javljanja ter o omejitvi in odvzemu pravic ali ugodnosti bi bilo treba uporabljati ob ustreznem upoštevanju načela sorazmernosti in ves čas dejansko zagotavljati veljavne pogoje za sprejem v skladu s to direktivo, zlasti zdravstveno varstvo, izobraževanje, enotnost družine in dostop do trga dela. Posebno pozornost je treba nameniti kumulativnemu učinku ukrepov.
- (23) Glede na hude posledice za prosilce, ki so pobegnili ali za katere velja nevarnost pobega, bi bilo treba opredeliti pomen pobega na način, da se zajame tako namerno dejanje kot dejanska okoliščina, ki ni taka, da prosilec nanjo ne bi imel vpliva, ko prosilec ne ostane na razpolago pristojnim upravnim ali sodnim organom, na primer ko zapusti ozemlje države članice, na katerem bi moral biti prisoten. Države članice bi morale imeti možnost šteti, da je prosilec pobegnil, tudi če zanj pred tem ni obstajala nevarnost pobega.
- (24) Kadar države članice v nacionalnem pravu opredelijo objektivna merila, ki so relevantna za ugotavljanje, da obstaja nevarnost pobega, na podlagi te direktive, lahko upoštevajo dejavnike, kot so: sodelovanje prosilca s pristojnimi organi ali upoštevanje postopkovnih zahtev; vezi prosilca z državo članico in podatek, ali je bila prošnja za mednarodno zaščito zavržena kot nedopustna ali očitno neutemeljena. Pri splošni oceni individualnega položaja prosilca je podlaga za ugotovitev, da obstaja nevarnost pobega, pogosto kombinacija več dejavnikov.
- (25) Da prosilec ni več na voljo pristojnim organom, bi se moralo šteti takrat, kadar se ne odzove na zahteve v zvezi s postopki iz Uredbe (EU) 2024/1348 oziroma postopki iz Uredbe (EU) 2024/1351, razen kadar navede zadostne razloge, zakaj se na te zahteve ni mogel odzvati, na primer iz zdravstvenih ali drugih nepredvidenih razlogov, na katere ni mogel vplivati.
- (26) Pridržanje prosilcev bi bilo treba uporabljati v skladu z osnovnim načelom, da se osebe ne bi smelo pridržati zgolj zato, ker prosijo za mednarodno zaščito, zlasti v skladu z mednarodnimi pravnimi obveznostmi držav članic ter še posebej členom 31 Ženevske konvencije. Prosilce bi bilo moč pridržati le v zelo jasno opredeljenih izjemnih okoliščinah, ki jih določa ta direktiva, ter ob upoštevanju načel nujnosti in sorazmernosti tako glede načina kot tudi namena takega pridržanja. Pridržanje prosilcev na podlagi te direktive bi lahko odredili le sodni ali upravni organi v pisni obliki, pri čemer bi bilo treba navesti utemeljitev pridržanja, tudi v primerih, ko je oseba že pridržana v trenutku, ko poda prošnjo za mednarodno zaščito. Kadar je prosilec pridržan, bi moral imeti dejanski dostop do potrebnih procesnih jamstev, kot sta sodna preučitev in pravica do brezplačne pravne pomoči in zastopanja, kadar je to ustrezno na podlagi te direktive.
- (27) Sprejemljiv najdaljši rok za sodno preučitev pridržanja bi bilo treba določiti glede na okoliščine posameznega primera, pri čemer bi bilo treba upoštevati zapletenost postopka, skrbnost, ki jo pokažejo pristojni organi, morebitne zamude, ki jih povzroči pridržana oseba, in vse druge dejavnike, ki povzročajo zamude in za katere država članica ne more biti odgovorna.
- (28) Kadar se prosilcu dovoli bivanje samo na točno določenem mestu, vendar te obveznosti ne spoštuje, mora za njegovo pridržanje vseeno obstajati nevarnost, da bi lahko pobegnil. V vseh okoliščinah bi bilo treba posebej paziti, da se zagotovi sorazmernost trajanja pridržanja in da se pridržanje konča, takoj ko prosilec izpolni naloženo obveznost ali ko ni več razlogov za domnevo, da je ne bo izpolnil. Prosilec bi moral biti poleg tega obveščen o zadevni obveznosti in o posledicah nespoštovanja te obveznosti.

- (29) Države članice glede upravnih postopkov v zvezi z razlogi za pridržanje glede pojma „primerna skrbnost“ sprejmejo vsaj konkretne in smiselne ukrepe za zagotovitev, da je mogoče razloge za pridržanje preveriti v najkrajšem možnem času ter da obstaja realna možnost, da bo tako preverjanje lahko tudi uspešno opravljeno v najkrajšem možnem času. Pridržanje ne bi smelo biti daljše, kot je razumno potrebno za dokončanje vseh zadevnih upravnih postopkov.
- (30) Razlogi za pridržanje, določeni v tej direktivi, ne posegajo v druge razloge za pridržanje, vključno z razlogi za pridržanje v okviru kazenskega postopka, ki se uporabljajo po nacionalnem pravu, ki niso povezani s prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za mednarodno zaščito.
- (31) Pridržani prosilci bi morali biti obravnavani s polnim spoštovanjem človeškega dostojanstva in njihov sprejem bi moral biti posebej oblikovan tako, da ustreza njihovim potrebam v tej situaciji. Države članice bi morale zlasti zagotoviti, da se uporabljata člen 24 Listine in člen 37 Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989.
- (32) Pojavijo se lahko primeri, v katerih pri pridržanju v praksi ni mogoče takoj zagotoviti nekaterih sprejemnih jamstev, na primer zaradi geografske lokacije ali posebne strukture ustanove za pridržanje. Vsako odstopanje od teh jamstev bi moralo biti začasno in bi se moralo uporabiti le v izjemnih okoliščinah, določenih v tej direktivi. Odstopanja bi se morala uporabljati le v izjemnih okoliščinah in bi morala biti ustrezno utemeljena, ob upoštevanju okoliščin vsakega primera, vključno z ravno resnosti uporabljenega odstopanja, njegovim trajanjem in učinkom na zadevnega prosilca.
- (33) Da se bolje zagotovi telesna in psihološka integriteta prosilcev, bi moralo biti pridržanje zadnja možnost in bi bilo moč prosilce pridržati le, ko so že bili ustrezno preučeni vsi drugi ukrepi, ki ne vključujejo odvzema prostosti. Obveznost, da se preučijo vsi ti drugi ukrepi, ne bi smela samodejno voditi v uporabo pridržanja, kadar takih drugih ukrepov, vključno z obveznostmi glede bivanja in javljanja, ni mogoče učinkovito uporabiti. V vsaki odločitvi o pridržanju bi bilo treba navesti razloge, zakaj se drugi, manj prisilni ukrepi ne morejo učinkovito uporabiti. Pri vsakem drugem ukrepu, ki ne vključuje pridržanja, bi bilo treba spoštovati temeljne človekove pravice prosilcev.
- (34) Da se zagotovi skladnost s procesnimi jamstvi, ki omogočajo stik z organizacijami ali skupinami oseb, ki nudijo pravno pomoč, bi bilo treba zagotoviti informacije o takih organizacijah in skupinah oseb.
- (35) Države članice bi morale pri odločanju o nastanitvi ustrezno upoštevati največjo korist otroka, pa tudi posebne okoliščine vsakega prosilca, ki je odvisen od družinskih članov ali bližnjih sorodnikov, kot so neporočeni mladoletni bratje ali sestre, ki so že v državi članici.
- (36) Države članice bi morale imeti možnost, da uporabijočasne nastanitvene rešitve nižjega standarda, kadar so običajno razpoložljive nastanitvene zmogljivosti začasno zasedene. Poleg tega bi morale imeti možnost, dačasne nastanitvene rešitve uporabijo v primerih, ko zaradi nesorazmerno velikega števila ljudi, ki naj bi bili nastanjeni, ali zaradi nesreče, ki jo povzroči človek, ali naravne nesreče, običajno razpoložljive nastanitvene zmogljivosti začasno niso na voljo. Države članice bi moralečasne nastanitvene rešitve poskusiti zagotoviti v fiksnih grajenih objektih, kolikor je to mogoče.
- (37) Sprejem oseb s posebnimi potrebami glede sprejema bi moral biti glavna skrb nacionalnih organov, da se zagotovi, da je tak sprejem posebej oblikovan tako, da ustreza njihovim posebnim potrebam glede sprejema. Države članice bi morale pri zagotavljanju nastanitve v največji možni meri poskrbeti tudi za preprečevanje napadov in nasilja vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov. Nasilje iz verskih razlogov je tudi nasilje nad ljudmi, ki nimajo verskega prepričanja ali so se veri odrekli.
- (38) Pri uporabi te direktive bi si morale države članice prizadevati za zagotovitev celovitega spoštovanja načel največje koristi otroka in enotnosti družine v skladu z Listino, Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989, Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter po potrebi Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.

- (39) Pogoji za sprejem morajo biti prilagojeni posebnim okoliščinam mladoletnikov in njihovim posebnim potrebam glede sprejema, bodisi brez spremstva bodisi v okviru družin, pri čemer je treba ustrezno upoštevati njihovo varnost, tudi pred spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola, ter fizično in čustveno oskrbo ter pogoje zagotoviti na način, ki spodbuja njihov splošni razvoj.
- (40) Mladoletniki praviloma ne bi smeli biti pridržani. Treba bi jih bilo namestiti v primerno nastanitev s posebno oskrbo za mladoletnike, po potrebi tudi v prostore v skupnosti, ki niso zaprtega tipa. Ker pridržanje na mladoletnike vpliva negativno, bi ga bilo treba v skladu s pravom Unije uporabljati le v izjemnih okoliščinah, kadar je to nujno potrebno, kot skrajni ukrep in za najkrajše možno obdobje, potem ko se ugotovi, da drugih, manj prisilnih ukrepov ni mogoče učinkovito uporabiti, in ko se oceni, da je pridržanje v največjo korist mladoletnika. Mladoletnikov nikoli ne bi smeli pridržati v zaporu ali drugem objektu, ki se uporablja za namene kazenskega pregona. Mladoletniki ne bi smeli biti ločeni od njihovih staršev ali skrbnikov, načelo enotnosti družine pa bi moralo v primeru družin z mladoletniki na splošno voditi k uporabi ustreznih alternativ pridržanju v zanje primerni nastanitvi. Poleg tega bi bilo treba storiti vse, kar je mogoče, da bo na voljo in dostopna vrsta uporabnih ustreznih alternativ pridržanju mladoletnikov. V tem okviru bi morale države članice upoštevati Newyorško deklaracijo o beguncih in migrantih z dne 19. septembra 2016, ustrezne veljavne usmeritve organa Združenih narodov za spremljanje Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 ter ustrezno sodno prakso.
- (41) Komisija je v svojem sporočilu z dne 12. aprila 2017 „Zaščita otrok pri migracijah“ poudarila, da morajo države članice sprejeti ustrezne zaščitne ukrepe za zaščito vseh otrok v procesu migracije, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, tudi s sprejetjem ukrepov, ki zagotavljajo varno in ustrezno nastanitev zanje ter vse podporne storitve, da se zagotovi največja korist in dobrobit otroka, v skladu z obveznostmi držav članic, ki izhajajo iz nacionalnega prava, prava Unije in mednarodnega prava.
- (42) Zastopniki imajo ključno vlogo pri uveljavljanju pravic iz te direktive ter zaščiti koristi vseh otrok brez spremstva. Takojšnje imenovanje zastopnikov je bistveno, da bi preprečili izginotja migrantskih otrok v Uniji. Države članice bi morale v skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 poskrbeti, da se zastopniki imenujejo takoj, ko je to mogoče, da bodo lahko otroci brez spremstva v celoti izkoristili pravice kot prosilci za mednarodno zaščito, ki jih nudi ta direktiva.
- (43) Glavna vloga zastopnika bi morala biti, da skrbi za največje koristi otroka in zastopa, mu pomaga in nastopa v imenu mladoletnika brez spremstva. Sposoben bi moral biti pojasniti informacije, ki jih prejme mladoletnik brez spremstva, sodelovati s pristojnimi organi, da mladoletniku takoj zagotovi materialne pogoje za sprejem in zdravstveno varstvo, ter ga zastopati, mu pomagati ali v skladu z nacionalnim pravom nastopati v njegovem imenu, da bo lahko mladoletnik uveljavil pravice in izpolnil obveznosti iz te direktive. Zastopniki bi morali biti imenovani v skladu s postopkom, ki ga določa nacionalno pravo.
- (44) Države članice bi morale zastopnika imenovati, ko prošnjo poda oseba, ki trdi, da je mladoletnik, in je brez spremstva. Zastopnika bi bilo treba imenovati tudi takrat, ko imajo pristojni organi na podlagi ustreznih fizičnih znakov, izjav ali vedenja objektivne razloge za domnevo, da je oseba mladoletnik. Če država članica oceni, da je oseba, ki trdi, da je mladoletnik, brez vsakršnega dvoma starejša od 18 let, ji zastopnika ni treba imenovati.
- (45) Dokler zastopnik ni imenovan, bi morale države članice določiti osebo, ki je primerna za začasno zastopanje na podlagi te direktive. Lahko je na primer zaposleni v nastanitvenem centru, zavodu za varstvo otrok, centru za socialno delo ali drugi ustrezni organizaciji, določeni za opravljanje nalog zastopnika. Osebe, katerih interesi so ali bi morda lahko bili v nasprotju z interesi mladoletnika brez spremstva, ne bi smele biti določene za začasnega zastopnika. Prav tako je pomembno, da je ta oseba takoj obveščena, ko prošnjo za mednarodno zaščito poda mladoletnik brez spremstva.
- (46) Države članice bi morale zagotoviti, da imajo prosilci potrebno zdravstveno varstvo, ki ga nudijo splošni zdravniki ali po potrebi specialisti. To zdravstveno varstvo bi moralo biti dovolj kakovostno in vključevati vsaj nujno zdravstveno oskrbo in osnovno zdravljenje bolezni, tudi resnih duševnih motenj ter spolno in reproduktivno zdravstveno varstvo, ki je nujno za zdravljenje hudega zdravstvenega stanja. V odziv na pomisleke glede javnega

zdravja v zvezi s preprečevanjem bolezni in da se zavaruje zdravje prosilcev, bi moral dostop prosilcev do zdravstvenega varstva vključevati tudi preventivno zdravstveno oskrbo, kot je cepljenje. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da iz razlogov javnega zdravja zahtevajo zdravniške preglede prosilcev. Rezultati zdravniških pregledov ne bi smeli vplivati na presojo prošenj za mednarodno zaščito, ki bi se morala vedno izvajati objektivno, nepristransko in po posameznem primeru v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348.

- (47) Treba bi bilo omogočiti, da se pravica prosilca do materialnih pogojev za sprejem na podlagi te direktive omeji v nekaterih okoliščinah, kot na primer, kadar je prosilec iz države članice, v kateri bi moral biti prisoten, pobegnil v drugo državo članico. Vendar bi morale države članice v vseh okoliščinah prosilcem zagotoviti dostop do zdravstvenega varstva in življenjski standard, ki je v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in drugimi mednarodnimi zavezujočimi akti, tudi Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989. Države članice bi morale zlasti zagotoviti kritje stroškov preživetja prosilcev in njihovih osnovnih potreb tako v smislu fizične varnosti in dostojanstva kot v smislu medosebnih odnosov, pri čemer je treba ustrezno upoštevati ranljivost osebe kot prosilca za mednarodno zaščito ter njegove družine ali skrbnikov. Prav tako bi bilo treba ustrezno obravnavati tudi prosilce s posebnimi potrebami glede sprejema. Upoštevati bi bilo treba posebne potrebe prosilcev, ki so utrpeli spolno nasilje ali nasilje na podlagi spola, zlasti žensk, vključno z zagotovitvijo dostopa do zdravstvenega varstva, pravne pomoči in ustreznega svetovanja v primeru travmatičnih izkušenj ter psihosocialne oskrbe na različnih stopnjah postopka za mednarodno zaščito.
- (48) Upoštevati bi bilo treba tudi posebne potrebe mladoletnikov, zlasti kar zadeva spoštovanje otrokove pravice do izobrazbe in zdravstvenega varstva. Mladoletnim otrokom prosilcev in mladoletnim prosilcem bi bilo treba dati enake možnosti za izobraževanje kot državljanom držav članic in pod podobnimi pogoji. Izobraževanja ni treba zagotavljati med šolskimi počitnicami. Njihovo izobraževanje mora biti praviloma vključeno v izobraževanje državljanov držav članic in biti enake kakovosti. Države članice bi morale mladoletnikom zagotoviti neprekinjeno izobraževanje, dokler se ne izvede ukrep njihovega izгона ali izгона njihovih staršev.
- (49) Glede na Listino, Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter ustrezno sodno prakso in da ne bi diskriminirali družinskih članov na podlagi kraja, kjer je družina nastala, bi moral pojem družine zajemati tudi družine, nastale zunaj izvorne države prosilcev, toda pred prihodom na ozemlje držav članic.
- (50) Za spodbujanje samozadostnosti prosilcev ter zmanjšanje velikih neskladnosti med državami članicami je bistveno zagotoviti jasna pravila glede dostopa prosilcev do trga dela in poskrbeti, da ta dostop tudi dejansko obstaja, in sicer brez nalaganja pogojev, ki prosilcu dejansko preprečujejo iskanje zaposlitve, brez nepotrebnega omejevanja vstopa na določene sektorje trga dela ali prosilčevega delovnega časa ter brez nalaganja nerazumnih upravnih formalnosti. Prosilci, ki imajo dejanski dostop do trga dela in smejo bivati samo na točno določenem mestu, bi morali imeti možnost, da iščejo zaposlitev na primerni razdalji od tega mesta. Kadar to zahteva prosilčeva pogodba o zaposlitvi, bi morale imeti države članice možnost, da prosilcu dovolijo zapustiti njihovo ozemlje, da bo lahko opravljal točno določene delovne naloge v drugi državi članici v skladu z nacionalnim pravom. Kontrole trga dela, ki se uporabljajo za dajanje prednosti lastnim državljanom ali drugim državljanom Unije ali državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki zakonito bivajo v zadevni državi članici, ne bi smele ovirati dejanskega dostopa prosilcev do trga dela in bi jih bilo treba izvajati brez poseganja v načelo, da imajo prednost državljani Unije, kot je določeno v ustreznih določbah veljavnih aktov o pristopu.
- (51) Dostop do trga dela bi moral prosilcu dati pravico, da išče zaposlitev. Države članice lahko dovolijo tudi samozaposlitev prosilcev.
- (52) Da se povečajo možnosti vključevanja in samozadostnosti prosilcev, se spodbuja zgodnejši dostop do trga dela, če je verjetno, da bo prošnji ugodeno, tudi ko se prošnja obravnava prednostno v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348. Države članice bi morale zato razmisliti o skrajšanju tega obdobja, kolikor je mogoče, v primerih, ko je verjetno, da bo prošnji ugodeno. Dostop do trga dela se ne bi smel dovoliti oziroma bi se moralo dovoljenje preklicati, če je bil že dovoljen, za prosilce, katerih prošnja za mednarodno zaščito bo verjetno zavrnjena in za katero se zato uporabi postopek pospešene obravnave, tudi kadar prosilec prikriva pomembne podatke ali dokumente v zvezi s svojo identiteto.

- (53) Ko se prosilec odobri dostop do trga dela, bi morali biti upravičeni do skupnega sklopa pravic na podlagi enake obravnave prosilcev in državljanov zadevne države članice. Delovni pogoji bi morali zajemati vsaj plačo in odpustitev, zahteve glede zdravja in varstva pri delu, delovni čas in letni dopust ter dela proste dneve, ob upoštevanju veljavnih kolektivnih pogodb. Taki prosilci bi se morali prav tako enako obravnavati, kar zadeva svobodo združevanja in pripadnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje ter priznavanje poklicnih kvalifikacij, če so zaposleni, pa tudi kar zadeva socialno varnost. Države članice lahko omogočijo tudi enako obravnavo samozaposlenih prosilcev. Države članice si morajo zato po najboljših močeh prizadevati, da prosilci ne bodo izkoriščani ali kakor koli diskriminirani na delovnem mestu z oblikami neprijavljenega dela in drugimi oblikami hudega izkoriščanja delovne sile.
- (54) Ko se prosilec odobri dostop do trga dela, bi morala država članica poklicne kvalifikacije, ki jih je prosilec pridobil v drugi državi članici, priznati na enak način kot tiste, ki so jih pridobili državljani Unije, kvalifikacije, pridobljene v tretji državi, pa bi morala upoštevati v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES⁽⁹⁾. Treba bi bilo razmisliti tudi o ukrepih za učinkovito reševanje praktičnih težav, s katerimi se prosilci soočajo pri ugotavljanju verodostojnosti svojih diplom, spričeval ali drugih dokazov o formalnih kvalifikacijah, izdanih v tujini, zlasti ko ne morejo predložiti dokumentarnih dokazil ali kriti stroškov postopkov priznavanja.
- (55) Področja socialne varnosti iz člena 3(1) in (2) Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta se uporabljajo za prosilce, ki so zaposleni⁽¹⁰⁾.
- (56) Zaradi morebitnečasne narave bivanja prosilcev in brez poseganja v Uredbo (EU) št. 1231/2010 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹¹⁾ bi morale imeti države članice možnost izključitve prejemkov socialne varnosti, ki niso odvisni od obdobja zaposlitve ali plačanih prispevkov, iz enake obravnave prosilcev in lastnih državljanov. Države članice bi prav tako morale imeti možnost omejitve enake obravnave v zvezi z izobraževanjem in poklicnim usposabljanjem ter priznavanjem poklicnih kvalifikacij. Poleg tega bi države članice morale imeti možnost, da omejijo pravico do svobode združevanja in pripadnosti, in sicer se lahko prosilci izključijo iz udeležbe v upravljanju nekaterih organov in zasedanja javne funkcije.
- (57) Pravo Unije ne omejuje pristojnosti držav članic za urejanje njihovih sistemov socialne varnosti. Glede na to, da to področje na ravni Unije ni usklajeno, ima vsaka država članica možnost, da določi pogoje za odobritev prejemkov socialne varnosti, pa tudi znesek takšnih prejemkov in obdobje, za katero se odobrijo. Vendar morajo države članice pri izvrševanju te pristojnosti ravnati skladno s pravom Unije.
- (58) Jezikovno znanje je pomembno, da bi upravičencem zagotovili ustrezen življenjski standard. Te večšine hkrati odvrčajo od sekundarnih gibanj. Države članice bi morale zato zagotoviti ali olajšati udeležbo na jezikovnih tečajih v obsegu, ki se jim zdi primeren, da se izboljšajo sposobnosti prosilca za samostojno delovanje in sporazumevanje s pristojnimi organi.
- (59) Pravica do enake obravnave ne bi smela predstavljati podlage za pravice v zvezi s situacijami, ki ne spadajo na področje prava Unije.
- (60) Za zagotovitev skladnosti materialnih pogojev za sprejem, ki se zagotovijo prosilec, z načeli iz te direktive je nujno, da se nadalje pojasni narava teh pogojev, ki bi morali vključevati ne le nastanitev, hrano in obleko, ampak tudi izdelke za osebno higieno. Prav tako je pomembno, da države članice določijo raven materialnih pogojev za sprejem, ki se zagotovijo v obliki finančne pomoči ali kuponov, na podlagi ustreznih referenčnih vrednosti, s katerimi se državljanom zagotovi ustrezen življenjski standard, kot so, odvisno od države, podpora ob minimalnem dohodku, minimalna plača, minimalna pokojnina, prejemki za brezposelnost in prejemki socialne pomoči. Vendar pa ni nujno, da bi bili zneski, ki jih prejmejo prosilci, enaki zneskom, ki jih prejmejo državljani. Države članice bi morale imeti možnost, da prosilec zagotovijo manj ugodno obravnavo kot državljanom, kot je določeno v tej direktivi. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da znesek finančne pomoči ali kuponov dodeljenih prosilec v regijah iz člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) prilagodijo, če je standard pogojev za sprejem iz te direktive zagotovljen.

⁽⁹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

⁽¹⁰⁾ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L 166, 30.4.2004, str. 1).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) št. 1231/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o razširitvi uporabe uredb (ES) št. 883/2004 in (ES) št. 987/2009 na državljane tretjih držav, za katere se navedeni uredbe ne uporabljata le na podlagi njihovega državljanstva (UL L 344, 29.12.2010, str. 1).

- (61) Da se omeji možnost zlorabe sistema za sprejem, bi morale imeti države članice možnost, da materialne pogoje za sprejem zagotovijo le, če prosilci nimajo zadostnih sredstev za svoje preživljanje. Države članice bi morale imeti možnost, da od prosilcev z zadostnimi sredstvi zahtevajo, da krijejo ali povrnejo stroške materialnih pogojev za sprejem ali prejetega zdravstvenega varstva oziroma k njim prispevajo, med drugim s finančnimi jamstvi. Lahko se šteje, da ima prosilec zadostna sredstva za preživljanje, če na primer dela razumno dolgo obdobje. Ko države članice ocenjujejo sredstva prosilca in zahtevajo, da pokrije stroške materialnih pogojev za sprejem ali prejetega zdravstvenega varstva, ali prispeva k njim, bi morale spoštovati načelo sorazmernosti in upoštevati individualne okoliščine prosilca ter potrebo po spoštovanju prosilčevega dostojanstva ali osebne integritete, vključno s posebnimi potrebami prosilca glede sprejema. Od prosilcev se ne bi smelo zahtevati, da krijejo stroške potrebnega zdravstvenega varstva ali prispevajo k njim, kadar se to varstvo državljanom držav članic nudi brezplačno. Od prosilcev se ne bi smelo zahtevati, da vzamejo posojilo za plačilo pogojev za sprejem.
- (62) Možne zlorabe sistema za sprejem bi bilo treba preprečiti tudi tako, da se navedejo okoliščine, v katerih se lahko materialni pogoji za sprejem omejijo ali ukinejo. Države članice bi morale imeti možnost, da omejijo ali ukinejo dodatek za dnevne izdatke ali, kadar je to ustrezno utemeljeno in sorazmerno, omejijo druge materialne pogoje za sprejem, če so izpolnjeni nekateri pogoji, med drugim kadar prosilec ne sodeluje s pristojnimi organi ali ne izpolnjuje postopkovnih zahtev, ki jih določijo. Lahko se šteje, da prosilec ne sodeluje oziroma ne izpolnjuje zahtev, zlasti v teh primerih: prosilec se ne drži dogovorjenega termina ali ne izpolnjuje obveznosti glede javljanja, čeprav mu tega niso preprečile okoliščine, na katere ni mogel vplivati; prosilec ne vloži prošnje za mednarodno zaščito v skladu z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1348, čeprav je imel dejansko možnost za to; prosilec ne upošteva zahtev za predložitev informacij, da bi olajšal njegovo identifikacijo, med drugim zavrača posredovanje biometričnih podatkov ali potrebnih kontaktnih podatkov oziroma ne želi sodelovati med zdravniškim pregledom. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da kadar je to ustrezno utemeljeno in sorazmerno, ukinejo druge materialne pogoje za sprejem, kadar prosilec hudo ali večkrat krši pravila nastanitvenega centra ali se tam vede nasilno ali grozeče. Države članice bi morale vedno zagotoviti tak življenjski standard za prosilce, ki je v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi, ob upoštevanju prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema in največjih koristi otroka.
- (63) Države članice lahko uporabijo druge kazni, vključno z disciplinskimi ukrepi v skladu s pravili nastanitvenega centra, če niso v nasprotju s to direktivo.
- (64) Države članice bi morale vzpostaviti ustrezno usmerjanje, spremljanje in nadzor svojih pogojev za sprejem. Da se zagotovijo primerljivi pogoji za sprejem, bi se moralo od držav članic zahtevati, da v svojih sistemih spremljanja in nadzora upoštevajo razpoložljive nezavezujoče operativne standarde, kazalnike, smernice in dobre prakse glede pogojev za sprejem, ki jih je razvila Agencija za azil. Če materialni pogoji za sprejem omogočajo ustrezen življenjski standard, se lahko pogoji v prostorih za nastanitev prosilcev štejejo za ustrezne, čeprav se od objekta do objekta razlikujejo. Treba bi bilo zagotoviti učinkovitost nacionalnih sistemov za sprejem in sodelovanje med državami članicami na področju sprejema prosilcev tudi prek mreže organov za sprejem Agencije za azil.
- (65) Treba bi bilo spodbujati ustrezno koordinacijo med pristojnimi organi v zvezi s sprejemom prosilcev, zato bi bilo treba spodbujati skladne odnose med lokalnimi skupnostmi in nastanitvenimi centri.
- (66) Glede na izkušnje je kontingentno načrtovanje potrebno, da se zagotovi karseda ustrezen sprejem v primerih, ko se države članice soočajo z nesorazmernim številom prosilcev za mednarodno zaščito. Spremljati in ocenjevati bi bilo treba, ali so ukrepi iz kontingentnih načrtov držav članic ustrezni. Kontingentno načrtovanje je sestavni del načrtovanja držav članic in se ga ne sme dojemati kot izredno dejavnost.
- (67) Agencija za azil bi morala pomagati državam članicam, z njihovim soglasjem, pri pripravi in pregledu njihovih kontingentnih načrtov. Kontingentni načrt bi moral vsebovati celovit sklop ukrepov, ki so potrebni za obvladovanje morebitnega nesorazmernega pritiska na sisteme za sprejem držav članic in za povečanje učinkovitosti teh sistemov. Za namene te direktive se lahko kot nesorazmeren pritisk šteje nenaden množičen pritok državljanov tretjih držav in

oseb brez državljanstva, ki močno obremeni celo dobro pripravljen sistem za sprejem. Da bi se dosegla večja pripravljenost na tako situacijo, bi morala predloga, ki jo je pripravila Agencija za azil, vključevati usmeritve o tem, kako opredeliti možne scenarije, njihov učinek, ukrepe, ki jih je treba sprejeti, in razpoložljive vire za odziv na te scenarije.

- (68) Države članice bi morale imeti možnost, da uvedejo ali ohranjajo bolj ugodne določbe za državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki državo članico zaprosijo za mednarodno zaščito.
- (69) Države članice se poziva, da določbe te direktive uporabljajo v povezavi s postopki za odločanje o vlogah za druge oblike zaščite, ki niso določene v Uredbi (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾.
- (70) Izvajanje te direktive bi bilo treba redno ocenjevati. Države članice bi morale Komisiji predložiti potrebne informacije, da bo lahko izpolnila svoje obveznosti poročanja na podlagi te direktive.
- (71) Ker cilja te direktive, in sicer zagotoviti harmonizirane standarde glede pogojev za sprejem prosilcev v državah članicah, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (72) V skladu s skupno politično izjavo držav članic in Komisije z dne 28. septembra 2011 o obrazložitvenih dokumentih ⁽¹³⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustrezajočimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.
- (73) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (74) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (75) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana z Listino. Namen te direktive je zlasti zagotoviti dosledno spoštovanje človeškega dostojanstva in spodbujati uporabo členov 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 in 47 Listine ter jo je treba temu ustrezno izvajati.
- (76) Obveznost prenosa te direktive v nacionalno pravo bi morala biti omejena na tiste določbe, ki pomenijo vsebinsko spremembo v primerjavi s predhodno direktivo. Obveznost prenosa določb, ki so nespremenjene, izhaja iz predhodne direktive.
- (77) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos direktive v nacionalno pravo, kot so določeni v Prilogi I –

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽¹³⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, OPREDELITEV POJMOV IN PODROČJE UPORABE

Člen 1

Predmet urejanja

Ta direktiva določa standarde za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito v državah članicah.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „prošnja za mednarodno zaščito“ ali „prošnja“ pomeni prošnjo za zaščito s strani države članice, ki jo poda državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, ki se lahko razume kot prosilec za status begunca ali status subsidiarne zaščite;
- (2) „prosilec“ pomeni državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je podal oziroma podala prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero dokončna odločitev še ni bila sprejeta;
- (3) „družinski člani“ pomeni, v kolikor je družina že obstajala, preden je prosilec prispel na ozemlje držav članic, naslednje člane prosilčeve družine, ki so prisotni na ozemlju iste države članice v času postopka za mednarodno zaščito:
  - (a) zakonca prosilca ali njegovega neporočenega partnerja v trajni zvezi, kadar zakon ali praksa zadevne države članice neporočene pare obravnava kot enakovredne poročenim parom;
  - (b) mladoletne ali odrasle vzdrževane otroke parov iz točke (a) ali prosilca, če so neporočeni in ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonu ali izven zakona ali posvojeni, kot določa nacionalno pravo; kadar na podlagi posamične presoje zakonska zveza mladoletnika ne bi bila v skladu z upoštevnim nacionalnim pravom, če bi bila sklenjena v zadevni državi članici, zlasti glede na zakonsko določeno starost za sklenitev zakonske zveze, se šteje, da je mladoletnik neporočen;
  - (c) kadar je prosilec mladoleten in neporočen, očeta, mater ali drugo odraslo osebo, ki je za prosilca odgovorna, vključno z odraslim bratom ali sestro, po zakonu ali praksi zadevne države članice; kadar na podlagi posamične presoje zakonska zveza mladoletnika ne bi bila v skladu z upoštevnim nacionalnim pravom, če bi bila sklenjena v zadevni državi članici, zlasti glede na zakonsko določeno starost za sklenitev zakonske zveze, se šteje, da je mladoletnik neporočen;
- (4) „mladoletnik“ pomeni državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, mlajšo od 18 let;
- (5) „mladoletnik brez spremstva“ pomeni mladoletnika, ki prispe na ozemlje države članice brez spremstva odrasle osebe, ki je zanj odgovorna po zakonu ali v skladu s prakso zadevne države članice, dokler taka odrasla oseba dejansko ne prevzame skrbi zanj, vključno z mladoletnikom, ki ostane brez spremstva, potem ko je vstopil na ozemlje države članice;
- (6) „pogoji za sprejem“ pomeni celovit sklop ukrepov, ki jih države članice zagotavljajo prosilcem v skladu s to direktivo;
- (7) „materialni pogoji za sprejem“ pomeni pogoje za sprejem, ki vključujejo nastanitev, hrano, obleko in izdelke za osebno higieno, ki se zagotovijo v naravi, kot finančna pomoč, kot kuponi ali kot kombinacija navedenega, ter dodatek za dnevne izdatke;

- (8) „dodatek za dnevne izdatke“ pomeni dodatek, ki ga prosilci redno prejemajo, da se jim omogoči minimalna stopnja samostojnosti v vsakdanjem življenju, zagotovljen kot denarni znesek, v kuponih, v naravi ali kot kombinacija navedenega, pod pogojem, da tak dodatek vključuje denarni znesek;
- (9) „pridrzanje“ pomeni, da država članica prosilca pridržni na nekem mestu, kjer se mu odvzame svoboda gibanja;
- (10) „nastanitveni center“ pomeni katero koli mesto, ki se uporablja za skupinsko nastanitev prosilcev;
- (11) „nevarnost pobega“ pomeni obstoj konkretnih razlogov in okoliščin v posameznem primeru, ki temeljijo na objektivnih merilih, opredeljenih v nacionalnem pravu, za nevarnost, da bi prosilec lahko pobegnil;
- (12) „pobeg“ pomeni dejanje, s katerim prosilec preneha biti na voljo pristojnim upravnim ali sodnim organom, na primer zapustitev ozemlja države članice brez dovoljenja pristojnih organov iz razlogov, ki niso taki, da sam nanje ne bi imel vpliva;
- (13) „zastopnik“ pomeni fizično osebo ali organizacijo, vključno z javnim organom, s potrebnimi veščinami in strokovnim znanjem, tudi glede obravnavanja posebnih potreb mladoletnikov, ki so jo pristojni organi imenovali, da mladoletnika brez spremstva zastopa, mu pomaga in nastopa v njegovem imenu, kot je ustrezno, da se zaščiti njegova največja korist in splošna dobrobit ter da lahko mladoletnik brez spremstva uveljavlja pravice in izpolnjuje obveznosti, določene v tej direktivi;
- (14) „prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema“ pomeni prosilca, ki potrebuje posebne pogoje ali jamstva, da bi lahko uveljavljal pravice in izpolnjeval obveznosti, določene v tej direktivi.

Člen 3

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za vse državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki podajo prošnjo za mednarodno zaščito na ozemlju, vključno na zunanji meji, v teritorialnem morju ali na tranzitnih območjih držav članic, če je tem državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva kot prosilcem dovoljeno ostati na ozemlju. Ta direktiva se uporablja tudi za družinske člane prosilca, če so ti družinski člani v skladu z nacionalnim pravom vključeni v tako prošnjo za mednarodno zaščito.
2. Ta direktiva se ne uporablja za prošnje za diplomatski ali teritorialni azil, ki so predložene predstavnštvom držav članic.
3. Države članice se lahko odločijo, da to direktivo uporabljajo v povezavi s postopki odločanja o prošnjah za druge oblike zaščite, ki ne izhajajo iz Uredbe (EU) 2024/1347.

Člen 4

Ugodnejše določbe

Države članice lahko uvedejo ali obdržijo ugodnejše določbe glede pogojev za sprejem prosilcev in njihovih družinskih članov ter bližnjih sorodnikov prosilcev, ki so prisotni v isti državi članici, kadar so ti družinski člani in bližnji sorodniki od prosilcev odvisni, ali iz humanitarnih razlogov, kolikor so te določbe skladne s to direktivo.

POGLAVJE II
SPLOŠNE DOLOČBE O POGOJIH ZA SPREJEM

Člen 5

Obveščanje

1. Države članice prosilcem zagotovijo informacije v zvezi s pogoji za sprejem iz te direktive, vključno z informacijami, značilnimi za njihove sisteme sprejema, čim prej in pravočasno, da lahko prosilci učinkovito izkoristijo pravice in izpolnijo obveznosti iz te direktive.

Države članice prosilcem zlasti zagotovijo standardne informacije v zvezi s pogoji za sprejem iz te direktive z uporabo predloge, ki jo razvije Agencija Evropske unije za azil (v nadaljnjem besedilu: Agencija za azil). Te informacije se zagotovijo čim prej in najpozneje v treh dneh od podaje prošnje ali v roku za registracijo v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348.

Države članice zagotovijo, da prosilci dobijo informacije o organizacijah ali skupinah oseb, ki zagotavljajo posebno pravno pomoč in zastopanje, vključno z informacijami o organizacijah ali skupinah oseb, ki pravno pomoč in zastopanje zagotavljajo brezplačno, in organizacijah, ki bi jim lahko pomagale ali jih obvestile o razpoložljivih pogojih za sprejem, vključno z zdravstvenim varstvom.

2. Države članice zagotovijo, da so informacije iz odstavka 1 na voljo v pisni, in sicer jedrnat, pregledni, razumljivi in lahko dostopni, obliki in v jasnem in preprostem jeziku, ki ga prosilec razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume. Kadar je potrebno, se te informacije zagotovijo tudi ustno ali, če je primerno, v vizualni obliki, kot na primer z uporabo videoposnetkov ali piktogramov, ter so prilagojene potrebam prosilca.

V primeru mladoletnikov brez spremstva države članice zagotovijo informacije iz odstavka 1 na način, ki ustreza starosti mladoletnika in zagotavlja, da jih mladoletnik brez spremstva razume z uporabo informativnega gradiva, ki je posebej prilagojeno mladoletnikom, kadar je to primerno. Te informacije se zagotovijo v prisotnosti zastopnika mladoletnika brez spremstva ali osebe, ki je primerna, da začasno nastopa kot zastopnik, dokler se zastopnik ne imenuje.

V izjemnih primerih lahko država članica prosilcu zagotovi informacije iz odstavka 1 z ustnim prevodom ali po potrebi v vizualni obliki, kot so na primer videoposnetki ali piktogrami, kadar:

- (a) teh informacij ne more zagotoviti pisno v roku iz navedenega odstavka, ker je jezik, ki ga prosilec razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, redke jezike, ter
- (b) prosilec nato potrdi, da razume predložene informacije.

V primerih iz tretjega pododstavka država članica čim prej pridobi pisni prevod informacij iz odstavka 1 in jih predloži prosilcu, razen če je jasno, da to ni več potrebno.

Člen 6

Dokumentacija

1. Države članice zagotovijo, da prosilec dobi dokument iz člena 29(1) Uredbe (EU) 2024/1348.
2. Preden države članice prosilcem zagotovijo pravice, do katerih so upravičeni po tej direktivi, od njih zgolj zato, ker so prosilci za mednarodno zaščito ali zgolj zaradi njihovega državljanstva ne smejo zahtevati nepotrebne ali nesorazmerne obsega obveznosti glede dokumentacije ali jim naložiti drugih administrativnih obveznosti.
3. Države članice lahko prosilcem izdajo potno listino le, kadar nastopijo resni humanitarni razlogi ali drugi nujni razlogi, ki zahtevajo njihovo prisotnost v drugi državi. Veljavnost potne listine je omejena na namen in trajanje, ki je potrebno glede na razlog za njeno izdajo.

Člen 7

Organizacija sprejemnih sistemov

1. Države članice lahko prosto organizirajo svoje sprejemne sisteme v skladu s to direktivo. Prosilci se lahko svobodno gibajo po ozemlju zadevne države članice.
2. Pod pogojem, da vsi prosilci učinkovito koristijo svoje pravice iz te direktive, lahko države članice pri vodenju svojih azilnih in sprejemnih sistemov prosilce razporedijo v nastanitev na svojem ozemlju.
3. Pri razporejanju ali prerazporejanju prosilcev v nastanitev države članice upoštevajo objektivne dejavnike, vključno z enotnostjo družine, kot je navedeno v členu 14, in posebnimi potrebami prosilcev glede sprejema.
4. Države članice lahko določijo, da je zagotovitev materialnih pogojev za sprejem odvisna od tega, da prosilci dejansko bivajo v nastanitvi v katero so bili razporejeni v skladu z odstavkom 2.
5. Države članice lahko vzpostavijo tudi mehanizme za ocenjevanje in obravnavanje potreb svojih sprejemnih sistemov, vključno z mehanizmi za namene preverjanja, da prosilci dejansko bivajo v nastanitvi v katero so bili razporejeni v skladu z odstavkom 2.
6. Države članice od prosilcev zahtevajo, da pristojnim organom sporočijo svoj trenutni naslov, telefonsko številko, na kateri so dosegljivi, in naslov elektronske pošte, če ga imajo. Države članice tudi zahtevajo, da prosilci tem pristojnim organom čim prej sporočijo kakršno koli spremembo naslova, telefonske številke ali naslova elektronske pošte.
7. Državam članicam ni treba sprejemati upravnih odločb za namen tega člena.

Člen 8

Razporeditev prosilcev po geografskih območjih

1. Države članice lahko prosilce razporedijo na geografsko območje na svojem ozemlju, kjer se lahko svobodno gibajo v času trajanja postopka za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348.
2. Države članice lahko prosilce razporedijo na geografsko območje na svojem ozemlju na podlagi odstavka 1 le za zagotovitev hitre, učinkovite in uspešne obdelave njihovih prošenj v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 ali geografske razdelitve teh prosilcev, pri čemer se upoštevajo zmogljivosti zadevnih geografskih območij.

Države članice prosilce v skladu s členom 5 obvestijo o njihovi razporeditvi na geografsko območje in o geografskih mejah tega območja.

3. Države članice poskrbijo, da imajo prosilci možnost učinkovitega uveljavljanja svojih pravic iz te direktive in procesnih jamstev v postopku za mednarodno zaščito na geografskem območju, na katerega so ti prosilci razporejeni. To geografsko območje mora biti dovolj veliko, omogočati mora dostop do potrebne javne infrastrukture in ne sme vplivati na neodtujljivo sfero zasebnega življenja prosilcev.
4. Državam članicam ni treba sprejemati upravnih odločb za namen tega odstavka 1.
5. Države članice prosilcu na njegovo zahtevo izdajo dovoljenje, da začasno zapusti geografsko območje zaradi ustrezno utemeljenih nujnih in resnih družinskih razlogov ali nujne zdravstvene oskrbe, ki ni na voljo na geografskem območju.

Kadar prosilec zapusti geografsko območje brez dovoljenja, država članica ne sme uporabiti kazni, ki niso določene v tej direktivi.

Prosilcu ni treba prositi za dovoljenje za obisk organov in sodišč, če se zahteva njegova prisotnost. Prosilec vnaprej uradno obvesti pristojne organe o teh obiskih.

6. Kadar je bilo ugotovljeno, tudi zaradi prosilčeve pritožbe ali pregleda v skladu s členom 29, da prosilec ni imel možnosti učinkovitega uveljavljanja svojih pravic iz te direktive ali procesnih jamstev v postopku za mednarodno zaščito na geografskem območju, razporeditev tega prosilca na to geografsko območje ne velja več.

7. Zadevna država članica pred uporabo tega člena določi pogoje za uporabo tega člena v nacionalnem pravu ter o tem obvesti Komisijo in Agencijo za azil v skladu s poglavjem 5 Uredbe (EU) 2021/2303.

Člen 9

Omejevanje svobode gibanja

1. Države članice lahko po potrebi določijo, da lahko prosilec biva le na točno določenem mestu, ki je prilagojeno za nastanitev prosilcev, iz razlogov javnega reda ali za učinkovito preprečitev pobega prosilca, kadar obstaja nevarnost pobega, zlasti v zvezi s:

(a) prosilci, ki morajo biti prisotni v drugi državi članici v skladu s členom 17(4) Uredbe (EU) 2024/1351, ali

(b) prosilci, ki so bili predani v državo članico, v kateri morajo biti prisotni v skladu s členom 17(4) Uredbe (EU) 2024/1351, potem ko so pobegnili v drugo državo članico.

Kadar je bilo prosilcu dovoljeno bivati le na točno določenem mestu v skladu s tem odstavkom, je zagotovitev materialnih pogojev za sprejem odvisna od dejanskega bivanja prosilca na tistem točno določenem mestu.

2. Države članice lahko po potrebi od prosilcev zahtevajo, da se javljajo pristojnim organom ob točno določenem času ali v razumnih razmikih, pri čemer to ne sme nesorazmerno vplivati na pravice prosilcev iz te direktive.

Te zahteve glede javljanja se lahko uvedejo, da se zagotovi spoštovanje odločitev iz odstavka 1 ali da se prosilcem učinkovito prepreči pobeg.

3. Na prošnjo prosilca mu lahko države članice izdajo dovoljenje, da začasno biva zunaj točno določenega mesta, ki je bilo določeno v skladu z odstavkom 1. Odločitve o izdaji tovrstnih dovoljenj se sprejmejo objektivno in nepristransko na podlagi vsebinske presoje posamezne zadeve, če pa se dovoljenje ne izda, se navedejo razlogi za to.

Prosilcu ni treba prositi za dovoljenje za obisk organov in sodišč, če se zahteva njegova prisotnost. Prosilec uradno obvesti pristojne organe o teh obiskih.

4. Odločitve, sprejete v skladu z odstavkoma 1 in 2, morajo biti sorazmerne in upoštevati relevantne vidike individualnega položaja prosilca, vključno z njegovimi posebnimi potrebami glede sprejema.

5. Države članice v vsaki odločitvi, sprejeti v skladu z odstavkoma 1 in 2 tega člena, navedejo dejanske razloge, po potrebi pa tudi pravne razloge, za to odločitev. Prosilci se pisno obvestijo o taki odločitvi in postopkih za izpodbijanje odločitve v skladu s členom 29 ter posledicah neizpolnjevanja obveznosti iz odločitve. Države članice prosilcem tovrstne informacije zagotovijo v jeziku, ki ga razumejo ali za katerega se razumno domneva, da ga razumejo, v jedrnati, pregledni, razumljivi in lahko dostopni obliki ter v jasnem in preprostem jeziku. Države članice zagotovijo, da odločitve, sprejete v skladu s tem členom, pregleda sodni organ po uradni dolžnosti, kadar tovrstne odločitve veljajo več kot dva meseca, ali da se je mogoče na te odločitve pritožiti na zahtevo zadevnega prosilca v skladu s členom 29.

Člen 10

Pridržanje

1. Države članice ne smejo pridržati osebe zgolj zato, ker je prosilec, ali na podlagi prosilčevega državljanstva. Pridržanje lahko temelji le na enem ali več razlogih za pridržanje iz odstavka 4. Pridržanje ne sme biti kaznovalne narave.

2. Kadar je potrebno ter na podlagi posamične presoje vsakega primera, lahko države članice prosilca pridržijo, če ni mogoče učinkovito uporabiti drugega, manj prisilnega ukrepa.
3. Pri pridržanju prosilca države članice upoštevajo vse fizične znake, izjave ali vedenje, ki kažejo na to, da ima prosilec posebne potrebe glede sprejema. Kadar ocena iz člena 25 še ni zaključena, se izvede brez nepotrebne odlašanja, njeni rezultati pa se upoštevajo pri odločanju o tem, ali se pridržanje nadaljuje in ali je treba prilagoditi pogoje pridržanja.
4. Prosilca se sme pridržati le na podlagi enega ali več naslednjih razlogov:
  - (a) da se določi ali preveri njegova identiteta ali državljanstvo;
  - (b) da se določijo elementi, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez pridržanja ne bi bilo mogoče pridobiti, zlasti če obstaja nevarnost pobega;
  - (c) da se zagotovi izpolnjevanje pravnih obveznosti, ki so prosilcu naložene s posamezno odločitvijo v skladu s členom 9 (1), v primerih ko prosilec ni izpolnil takšnih obveznosti in še vedno obstaja nevarnost pobega.
  - (d) da se v okviru mejnega postopka v skladu s členom 43 Uredbe (EU) 2024/1348 odloči o pravici prosilca do vstopa na ozemlje;
  - (e) kadar je prosilec pridržan zaradi postopka vračanja na podlagi Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁴⁾, da bi se pripravila vrnitev ali izvedel postopek odstranitve, ter zadevna država članica lahko na podlagi objektivnih meril, vključno s tem, da je prosilec že imel priložnost začeti postopek za mednarodno zaščito, sklepa, da je mogoče utemeljeno domnevati, da prosilec prošnjo za mednarodno zaščito podaja samo zato, da bi zadržal ali otežil izvedbo odločbe o vrnitvi;
  - (f) kadar to zahteva zaščita nacionalne varnosti ali javnega reda;
  - (g) v skladu s členom 44 Uredbe (EU) 2024/1351.

Razlogi za pridržanje iz prvega pododstavka se opredelijo v nacionalnem pravu.

5. Države članice zagotovijo, da so pravila o alternativah pridržanju, kot so redno javljanje organom, predložitev finančnega jamstva ali obveznost zadrževanja na določenem mestu, določena v nacionalnem pravu.

Člen 11

Jamstva za pridržane prosilce

1. Prosilca se pridržijo za čim krajše obdobje in se ga obdrži v pridržanju le tako dolgo, dokler veljajo razlogi iz člena 10 (4).

Upravni postopki v zvezi z razlogi za pridržanje iz člena 10(4) se skrbno izvršujejo. Zamude v upravnih postopkih, ki jih ni mogoče pripisati prosilcu, ne upravičujejo nadaljevanja pridržanja.

2. Pridržanje prosilcev pisno odredijo sodni ali upravni organi. V ukrepu za pridržanje se navedejo dejanski in pravni razlogi, ki so podlaga za pridržanje, pa tudi razlogi, zakaj ni mogoče učinkovito uporabiti drugih, manj prisilnih ukrepov.
3. Kadar pridržanje odredijo upravni organi, države članice zagotovijo hitro sodno preučitev zakonitosti pridržanja, ki se opravi po uradni dolžnosti, na zahtevo prosilca ali oboje. Pri preučitvi po uradni dolžnosti se o taki preučitvi odloči čim hitreje, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera in najpozneje 15 dni, v izjemnih primerih pa najpozneje 21 dni po začetku pridržanja. Pri preučitvi na zahtevo prosilca se odloči čim hitreje, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera in najpozneje 15 dni, v izjemnih primerih pa najpozneje 21 dni po začetku ustreznih postopkov.

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 348, 24.12.2008, str. 98).

Kadar sodna preučitev iz prvega pododstavka, ki je bila opravljena po uradni dolžnosti, ni bila zaključena v 21 dneh od začetka pridrzanja ali, če je bila opravljena na zahtevo prosilca, ni bila zaključena v 21 dneh od začetka zadevnega postopka, se zadevnega prosilca nemudoma izpusti.

4. Pridržane prosilce se nemudoma pisno in v jeziku, ki ga razumejo ali za katerega se razumno domneva, da ga razumejo, obvesti o razlogih za pridrzanje in o postopkih za izpodbijanje ukrepa za pridrzanje, določenih v nacionalnem pravu, kakor tudi o možnosti, da zahtevajo brezplačno pravno pomoč in zastopanje.

5. Pridrzanje v razumnih časovnih presledkih pregleda sodni organ po uradni dolžnosti ali na zahtevo zadevnega prosilca, zlasti kadar traja pridrzanje dalj časa, se pojavijo relevantne okoliščine ali so dostopne nove informacije, ki lahko vplivajo na zakonitost pridrzanja.

Brez poseganja v prvi pododstavek se pridrzanje mladoletnikov brez spremstva preuči po uradni dolžnosti v rednih časovnih presledkih.

Kadar se v okviru sodne preučitve izkaže, da je pridrzanje nezakonito, se zadevnega prosilca nemudoma izpusti.

6. Države članice v primeru sodne preučitve ukrepa za pridrzanje iz odstavkov 3 in 5 tega člena zagotovijo, da imajo prosilci dostop do brezplačne pravne pomoči in zastopanja pod pogoji iz člena 29.

Člen 12

Pogoji za pridrzanje

1. Pridrzanje prosilcev se praviloma izvaja v posebnih ustanovah za pridrzanje. Kadar država članica ne more zagotoviti nastanitve v posebni ustanovi za pridrzanje in mora uporabiti nastanitev v zaporu, je pridržani prosilec ločen od navadnih zapornikov in uporabljajo se pogoji za pridrzanje, določeni v tej direktivi.

Pridržane prosilce se, kolikor je mogoče, loči od drugih državljanov tretjih držav, ki niso vložili prošnje za mednarodno zaščito.

Kadar prosilcev ni mogoče pridržati ločeno od drugih državljanov tretjih držav, zadevna država članica zagotovi, da se uporabljajo pogoji za pridrzanje, določeni v tej direktivi.

2. Pridržanim prosilcem se omogoči dostop do površin na prostem.

3. Države članice zagotovijo, da lahko predstavniki Urada Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR) komunicirajo s prosilci in jih obiščejo v pogojih, ki spoštujejo zasebnost. Ta možnost se uporablja tudi za organizacijo, ki v imenu UNHCR deluje na ozemlju zadevne države članice na podlagi sporazuma s to državo članico.

4. Države članice zagotovijo, da imajo družinski člani, pravni svetovalci ali zagovorniki in predstavniki ustreznih nevladnih organizacij, ki jih zadevna država članica priznava, možnost, da komunicirajo s prosilci in jih obiščejo v pogojih, ki spoštujejo zasebnost. Dostop do objekta za pridrzanje se lahko omeji le, če je to po nacionalnem pravu objektivno potrebno zaradi varnosti, javnega reda ali upravnega poslovanja objekta za pridrzanje, pod pogojem, da se s tem ta dostop ne omeji močno ali onemogoči.

5. Države članice zagotovijo, da se pridržanim prosilcem sistematično posredujejo informacije o pravilih, ki veljajo v ustanovi, ter določijo pravice in obveznosti teh prosilcev v jeziku, ki ga razumejo ali za katerega se razumno domneva, da ga razumejo. Države članice lahko v ustrezno utemeljenih primerih ter za razumno časovno obdobje, ki je čim krajše, določijo odstopanje od te obveznosti, če je prosilec pridržan na meji ali v tranzitnem območju. To odstopanje se ne uporablja v primerih iz člena 43 Uredbe (EU) 2024/1348.

Člen 13

Pridržanje prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema

1. Nacionalni organi prednostno poskrbijo za zdravje, vključno z duševnim zdravjem, pridržanih prosilcev, ki imajo posebne potrebe glede sprejema.

Kadar bi pridržanje prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema resno ogrozilo njihovo telesno in duševno zdravje, se teh prosilcev ne pridržijo.

Kadar so pridržani prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema, jim države članice zagotovijo redno spremljanje ter pravočasno in ustrezno pomoč, pri čemer se upošteva njihov poseben položaj, vključno z njihovim telesnim in duševnim zdravjem.

2. Mladoletniki se praviloma ne pridržijo. Zagotovi se jim ustrezna nastanitev v skladu s členoma 26 in 27.

Za družine z mladoletniki se praviloma uporabljajo ustrezne alternative pridržanju v skladu z načelom enotnosti družine. Takim družinam se zagotovi njim primerna nastanitev.

V izjemnih okoliščinah, le kot zadnja možnost in potem ko se ugotovi, da ni mogoče učinkovito uporabiti drugih, manj prisilnih ukrepov, in po oceni, da je pridržanje v njihovo največjo korist v skladu s členom 26, se lahko mladoletniki pridržijo:

- (a) v primeru mladoletnikov s spremstvom, če je mladoletnikov starš ali običajni skrbnik mladoletnika pridržan, ali
- (b) v primeru mladoletnikov brez spremstva, kadar se s pridržanjem zaščiti mladoletnika.

Tako pridržanje traja čim krajše časovno obdobje. Mladoletnikov se nikoli ne sme pridržati v zaporu ali drugem objektu, ki se uporablja za namene kazenskega pregona. Stori se vse, kar je mogoče, da se mladoletniki izpustijo iz pridržanja in nastanijo v nastanitvi primerni za mladoletnike.

Prednostna skrb za države članice je največja korist otroka, kot je navedeno v členu 26.

Kadar se pridržijo mladoletnike, imajo ti pravico do izobraževanja v skladu s členom 16, razen če je zagotavljanje izobraževanja zanje zaradi zelo kratkega obdobja pridržanja omejenega pomena. Prav tako imajo ti mladoletniki možnost sodelovanja v prostočasnih dejavnostih, vključno z igro in rekreativnimi dejavnostmi, ki so primerne njihovi starosti.

3. Kadar so pridržani mladoletniki brez spremstva, se jih namesti v ustanove, prilagojene za nastanitev mladoletnikov brez spremstva. Te ustanove morajo imeti osebe, ki je usposobljeno za zaščito pravic mladoletnikov brez spremstva in skrbi za njihove potrebe.

Kadar se pridržijo mladoletniki brez spremstva, države članice zagotovijo, da so nameščeni ločeno od odraslih oseb.

4. Pridržanim družinam se zagotovi ločena nastanitev, ki zagotavlja ustrezno zasebnost.

Pridržane družine z mladoletniki se nastanijo v ustanovah za pridržanje, ki so prilagojene potrebam mladoletnikov.

5. Države članice zagotovijo, da so pridržani prosilci in prosilke nastanjeni ločeno, razen če so ti pridržani prosilci družinski člani in se vsi zadevni posamezniki strinjajo, da so nastanjeni skupaj.

Izjeme od prvega pododstavka se lahko uporabljajo tudi glede uporabe skupnih površin, ki so namenjene rekreativnim ali družabnim dejavnostim, vključno z zagotavljanjem obrokov.

6. Države članice lahko v ustrezno utemeljenih primerih in za razumno obdobje, ki je čim krajše, določijo odstopanje od odstavka 3, prvi pododstavek, od odstavka 4 in od odstavka 5, prvi pododstavek, kadar je prosilec pridržan na mejni kontrolni točki ali v tranzitnem območju, razen v primerih iz člena 43 Uredbe (EU) 2024/1348. Države članice morajo razpolagati z zadostnimi zmogljivostmi in sredstvi, da zagotovijo, da se odstopanja iz tega odstavka uporabljajo samo v izjemnih primerih. Kadar države članice uporabijo ta odstopanja, o tem obvestijo Komisijo in Agencijo za azil.

*Člen 14***Družine**

Kadar država članica prosilcem zagotovi namestitve, sprejme ustrezne ukrepe, da, kolikor je mogoče, ohrani enotnost družine, ki je navzoča na njenem ozemlju. Takšni ukrepi se izvajajo s soglasjem prosilca.

*Člen 15***Zdravniški pregledi**

Države članice lahko iz razlogov javnega zdravja zahtevajo zdravniške preglede prosilcev.

*Člen 16***Šolanje in izobraževanje mladoletnikov**

1. Države članice mladoletnim otrokom prosilcev in mladoletnim prosilcem zagotovijo enak dostop do izobraževanja kot svojim državljanom in pod podobnimi pogoji, dokler se dejansko ne izvede ukrep izгона zoper te mladoletnike ali njihove starše.

Upoštevajo se posebne potrebe mladoletnikov, zlasti kar zadeva spoštovanje otrokove pravice do izobraževanja in zdravstvenega varstva. Izobraževanje mladoletnikov je praviloma vključeno v izobraževanje državljanov držav članic in mora biti enake kakovosti. Države članice mladoletnikom po najboljših močeh zagotovijo neprekinjeno izobraževanje, dokler se dejansko ne izvede ukrep njihovega izгона ali izгона njihovih staršev.

Države članice mladoletniku ne smejo odvzeti pravice do srednješolskega izobraževanja samo zato, ker je postal polnoleten.

2. Države članice mladoletnikom iz odstavka 1 zagotovijo dostop do izobraževalnega sistema karseda hitro in ne smejo odložiti zagotovitve tega dostopa za več kot dva meseca od datuma, ko je bila vložena prošnja za mednarodno zaščito, ob upoštevanju šolskih počitnic. Države članice zagotovijo izobraževanje v splošnem izobraževalnem sistemu. Vendar lahko države članice kot začasen ukrep za največ en mesec zagotovijo izobraževanje zunaj splošnega izobraževalnega sistema.

Po potrebi se mladoletnikom zagotovi pripravljalni pouk, vključno z jezikovnim poukom, da se olajšata njihov dostop do splošnega izobraževalnega sistema in njihovo sodelovanje v njem.

3. Kadar zaradi posebnega položaja mladoletnika dostop do splošnega izobraževalnega sistema ni mogoč, zadevna država članica v skladu s svojim nacionalnim pravom in prakso ponudi druge izobraževalne programe.

*Člen 17***Zaposlovanje**

1. Države članice zagotovijo, da imajo prosilci dostop do trga dela najpozneje šest mesecev od datuma registracije prošnje za mednarodno zaščito, če pristojni organ še ni sprejel upravne odločbe in za zamudo ni kriv prosilec.

Kadar je država članica pospešila vsebinsko obravnavo prošnje za mednarodno zaščito v skladu s členom 42(1), točkami (a) do (f) Uredbe (EU) 2024/1348, se dostop do trga dela ne odobri oziroma se odzame, če je že bil odobren.

2. Države članice zagotovijo, da imajo prosilci, ki imajo dostop do trga dela v skladu z odstavkom 1, učinkovit dostop do trga dela v skladu z nacionalnim pravom.

Zaradi politik v zvezi s trgom dela, tudi glede stopnje brezposelnosti mladih, lahko države članice preverijo, ali bi lahko posamezno prosto delovno mesto, ki ga želi delodajalec zapolniti s prosilcem, ki ima dostop do trga dela v skladu z odstavkom 1, zapolnili državljani zadevne države članice, drugi državljani Unije ali državljani tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki zakonito bivajo v tej državi članici. Če država članica ugotovi, da bi lahko določeno prosto delovno mesto

zapolnile takšne osebe, lahko država članica ali delodajalec zaposlitev prosilca za to prosto delovno mesto zavrne.

3. Države članice zagotovijo, da se prosilci, ki imajo dostop do trga dela v skladu z odstavkom 1, obravnavajo enako kot njihovi državljani, kar zadeva:

- (a) pogoje zaposlitve, minimalno starost za zaposlitev in delovne pogoje, vključno s plačo in odpovedjo, delovnim časom, dopustom in počitnicami, ter zdravstvene in varnostne zahteve na delovnem mestu;
- (b) svobodo združevanja in pripadnosti ter članstva v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce, ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo specifičen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih nudijo takšne organizacije, brez poseganja v nacionalne predpise o javnem redu in javni varnosti;
- (c) izobraževanje in poklicno usposabljanje, vključno z usposabljanjem za izboljšanje veščin, praktičnimi izkušnjami na delovnem mestu in usmerjanjem pri iskanju zaposlitve;
- (d) priznavanje diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah v okviru obstoječih postopkov za priznavanje tujih kvalifikacij ter
- (e) dostop do ustreznih shem za ocenjevanje, potrjevanje in priznavanje predhodno pridobljenega znanja prosilcev in njihovih izkušenj.

4. Države članice lahko omejijo enako obravnavo prosilcev, ki imajo dostop do trga dela v skladu z odstavkom 1:

- (a) glede odstavka 3, točka (b), in sicer z njihovo izključitvijo iz sodelovanja v upravljanju oseb javnega prava in zasedanja javne funkcije;
- (b) glede odstavka 3, točka (c), in sicer z izključitvijo:
  - (i) štipendij in posojil, ki se nanašajo na izobraževanje in poklicno usposabljanje, in plačila šolnin v skladu z nacionalnim pravom, kar zadeva dostop do univerzitetne in posrednješolske izobrazbe, ter
  - (ii) izobraževanja in poklicnega usposabljanja, ki se ne zagotavlja v okviru obstoječe pogodbe o zaposlitvi, tudi če se zagotavlja za namene spodbujanja zaposlovanja;
- (c) glede odstavka 3, točka (d) ali (e), in sicer tako, da se ne zagotavlja enako obravnavanje vsaj tri mesece od datuma registracije prošnje za mednarodno zaščito.

5. Države članice zagotovijo, da so prosilci, ki so zaposleni ali so upravičeni do prejemkov socialne varnosti na podlagi prejšnje zaposlitve, deležni enakega obravnavanja kot njihovi državljani glede področij socialne varnosti iz člena 3(1) in (2) Uredbe (ES) št. 883/2004.

6. Države članice lahko brez poseganja v Uredbo (EU) št. 1231/2010 omejijo enako obravnavanje iz odstavka 5 tega člena z izključitvijo prejemkov socialne varnosti, ki niso odvisni od obdobja zaposlitve ali prispevkov.

7. Pravica do enake obravnave na podlagi tega člena ne daje pravice do bivanja v primerih, ko je bila z odločitvijo, ki je bila sprejeta v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348, ukinjena prosilčeva pravica ostati.

8. Za namene odstavka 3, točka (d), tega člena in brez poseganja v člena 2(2) in 3(3) Direktive 2005/36/ES države članice čim bolj olajšajo popoln dostop do obstoječih postopkov za priznavanje tujih kvalifikacij prosilcem, ki ne morejo predložiti dokumentarnih dokazil o svojih kvalifikacijah.

9. Dostop do trga dela se ne odvzame med pritožbenim postopkom, če ima prosilec pravico ostati na ozemlju države članice tekom tega postopka, in do uradnega obvestila o zavrnilni odločitvi o pritožbi.

Člen 18

Jezikovni tečaji in poklicno usposabljanje

Države članice zagotovijo, da imajo prosilci dostop do jezikovnih tečajev, tečajev državljske vzgoje ali tečajev poklicnega usposabljanja, za katere te države članice menijo, da so primerni za izboljšanje sposobnosti prosilcev za samostojno delovanje, sporazumevanje s pristojnimi organi ali za iskanje zaposlitve, ali, odvisno od nacionalnega sistema, olajšajo dostop do teh tečajev, ne glede na to, ali imajo prosilci dostop do trga dela v skladu s členom 17.

Kadar imajo prosilci zadostna sredstva, lahko države članice od njih zahtevajo, da krijejo stroške tečajev iz prvega odstavka ali k njim prispevajo.

Člen 19

Splošna pravila o materialnih pogojih za sprejem in zdravstvenem varstvu

1. Države članice zagotovijo, da so prosilcem od trenutka podaje prošnje za mednarodno zaščito v skladu s členom 26 Uredbe (EU) 2024/1348, na voljo materialni pogoji za sprejem.

2. Države članice zagotovijo, da materialni pogoji za sprejem in prejeta zdravstveno varstvo v skladu s členom 22 omogočajo ustrezen življenjski standard prosilcev, ki zagotavlja njihovo existenco, varuje njihovo fizično in duševno zdravje ter zagotavlja spoštovanje njihovih pravic iz Listine.

Države članice zagotovijo, da se ustrezen življenjski standard iz prvega pododstavka doseže v posebnem položaju prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema in v zvezi s položajem pridržanih oseb.

3. Države članice lahko zagotavljanje vseh ali nekaterih materialnih pogojev za sprejem pogojujejo s tem, da prosilci nimajo zadostnih sredstev za ustrezen življenjski standard, kot je navedeno v odstavku 2.

4. Države članice lahko brez poseganja v odstavek 2 od prosilcev zahtevajo, da krijejo stroške materialnih pogojev za sprejem ali k njim prispevajo, kadar imajo ti prosilci dovolj sredstev za to, na primer če že razumno obdobje delajo.

Države članice lahko brez poseganja v odstavek 2 od prosilcev zahtevajo tudi, da krijejo stroške prejetega zdravstvenega varstva ali k temu prispevajo, kadar imajo ti prosilci dovolj sredstev za to, razen ko se zdravstveno varstvo državljanom teh držav članic zagotavlja brezplačno.

5. Če se izve, da je imel prosilec v času, ko se mu je zagotavljal ustrezen življenjski standard, dovolj sredstev za kritje stroškov materialnih pogojev za sprejem ali zdravstvenega varstva, prejetega v skladu z odstavkom 4, lahko države članice od prosilca zahtevajo povračilo stroškov teh materialnih pogojev za sprejem ali zdravstvenega varstva.

6. Države članice pri presojanju sredstev prosilca, kadar zahtevajo, da pokrije stroške materialnih pogojev za sprejem in prejetega zdravstvenega varstva ali prispeva k njim, ali kadar od prosilca zahtevajo povračilo stroškov v skladu z odstavkom 5, spoštujejo načelo sorazmernosti. Države članice poleg tega upoštevajo posamezne okoliščine prosilca ter potrebo po spoštovanju prosilčevega dostojanstva ali osebne integritete, vključno s posebnimi potrebami prosilca glede sprejema.

7. Kadar države članice zagotovijo materialne pogoje za sprejem v obliki finančne pomoči ali kuponov, se njihov znesek določi na podlagi ravni, ki jih zadevna država članica določi z zakonom ali v praksi, da se državljanom zagotovi ustrezen življenjski standard. Države članice o teh ravneh obvestijo Komisijo in Agencijo za azil. Države članice lahko glede tega prosilcem zagotovijo manj ugodno obravnavo v primerjavi z državljanji, zlasti kadar se materialna pomoč v celoti ali delno zagotovi v naravi ali kadar je namen teh ravni, ki se uporabljajo za državljske, zagotoviti višji življenjski standard, kot se zahteva za prosilce v tej direktivi.

Člen 20

Ureditve materialnih pogojev za sprejem

1. Kadar države članice zagotovijo nastanitev v naravi, poskrbijo, da taka nastanitev prosilcu omogoča ustrezen življenjski standard v skladu s členom 19(2) in potrebno podporo, da bi se upoštevale posebne potrebe prosilca glede sprejema. Nastanitev se zagotovi v eni od naslednjih oblik ali kot njihova kombinacija:

- (a) prostori, ki se uporabljajo za nastanitev prosilcev med obravnavanjem prošnje za mednarodno zaščito, podane na meji ali v tranzitnih območjih;
- (b) nastanitveni centri;
- (c) zasebne hiše, stanovanja, hoteli ali drugi prostori, prilagojeni za nastanitev prosilcev.

2. Brez poseganja v kakršne koli posebne pogoje za pridržanje iz členov 12 in 13 države članice v zvezi z nastanitvijo iz odstavka 1(a), (b) in (c) tega člena zagotovijo, da:

- (a) se prosilcem zjamči zaščita njihovega družinskega življenja;
- (b) imajo prosilci možnost komuniciranja s sorodniki, pravnimi svetovalci ali zagovorniki, predstavniki UNHCR ter drugimi ustreznimi nacionalnimi, mednarodnimi in nevladnimi organizacijami in organi;
- (c) se družinskim članom, pravnim svetovalcem ali zagovornikom, predstavnikom UNHCR in ustreznih nevladnih organizacij, ki jih prizna zadevna država članica, zagotovi dostop do zagotovljene nastanitve, da pomagajo prosilcem; omejitve takega dostopa se lahko določijo le zaradi varnosti prostorov in prosilcev.

3. Države članice pri zagotavljanju materialnih pogojev za sprejem upoštevajo posebna vprašanja, povezana s spolom in starostjo, ter položaj prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema.

4. Države članice pri zagotavljanju nastanitve v skladu z odstavkom 1 sprejmejo ustrezne ukrepe za čim boljše preprečevanje napadov in nasilja, tudi nasilja zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov.

5. Države članice pri nastanitvi prosilk v nastanitvenih centrih zagotovijo ločene sanitarije in varen prostor v teh centrih zanje in za njihove mladoletne otroke.

6. Države članice, kolikor je mogoče, zagotovijo, da so vzdrževani odrasli prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema nastanjeni skupaj z bližnjimi odraslimi sorodniki, ki so že prisotni v isti državi članici in so zanje odgovorni po zakonu ali praksi zadevne države članice.

7. Države članice zagotovijo, da se prosilci premestijo iz enega nastavitvenega objekta v drugega le, kadar je potrebno. Države članice prosilcem zagotovijo možnost, da o premestitvi in novem naslovu obvestijo svoje pravne svetovalce ali zagovornike.

8. Osebe, ki zagotavljajo materialne pogoje za sprejem, vključno z osebami, ki zagotavljajo zdravstveno varstvo in izobraževanje v nastanitvenih centrih, morajo biti ustrezno usposobljene in jih zavezujejo pravila o tajnosti, kot so določena v nacionalnem pravu, glede vseh informacij, ki jih pridobijo pri svojem delu.

9. Države članice lahko prosilce prek svetovalnega odbora ali sveta, ki zastopa stanovalce, vključijo v upravljanje materialnih pogojev in nematerialnih vidikov življenja v nastanitvenem centru. Države članice lahko brez poseganja v člen 17 prosilcem tudi dovolijo, da zunaj nastanitvenega centra opravljajo prostovoljno delo pod pogoji iz nacionalnega prava.

10. Države članice lahko izjemoma v ustrezno utemeljenih primerih in za razumno obdobje, ki mora biti čim krajše, zagotovijo materialne pogoje za sprejem, ki so drugačni od tistih, ki jih določa ta člen, kadar:

- (a) je potrebna ocena prosilčevih posebnih potreb glede sprejema v skladu s členom 25;

- (b) so običajno razpoložljive nastanitvene kapacitete začasno polne ali pa običajno razpoložljive nastanitvene kapacitete začasno niso na voljo zaradi nesorazmernega števila oseb, ki jih je treba nastaniti, nesreč, ki jih je povzročil človek, ali naravnih nesreč.

Drugačni materialni pogoji za sprejem iz prvega pododstavka tega odstavka morajo v vsakem primeru zagotavljati dostop do zdravstvenega varstva v skladu s členom 22 in življenjski standard za vse prosilce v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi.

Kadar država članica v skladu s prvim pododstavkom tega odstavka zagotovi drugačne materialne pogoje za sprejem, ta država članica brez odlašanja obvesti Komisijo in Agencijo za azil v skladu s členom 32(2) o aktivaciji kontingentnega načrta. Država članica Komisijo in Agencijo za azil obvesti tudi takoj, ko razlogi za zagotavljanje teh drugačnih materialnih pogojev prenehajo.

Člen 21

Pogoji za sprejem v državi članici, ki ni država članica, v kateri mora biti prosilec prisoten

Od trenutka, ko so prosilci obveščeni o odločitvi o njihovi predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo (EU) 2024/1351, niso upravičeni do pogojev za sprejem iz členov 17 do 20 te direktive v nobeni državi članici, razen v tisti, v kateri morajo biti prisotni v skladu z Uredbo (EU) 2024/1351. To ne posega v obveznost, da se jim zagotovi življenjski standard v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi.

Če ni bila izdana ločena odločba, se v odločbi o predaji navede, da so bili upoštevni pogoji za sprejem prosilca ukinjeni v skladu s tem členom. Prosilca se obvesti o njegovih pravicah in obveznostih v zvezi s to odločbo.

Člen 22

Zdravstveno varstvo

1. Države članice zagotovijo, da imajo prosilci, ne glede na to, kje morajo biti prisotni v skladu z Uredbo (EU) 2024/1351, potrebno zdravstveno varstvo, ne glede na to, ali ga zagotavljajo splošni zdravniki ali po potrebi specialisti. To zdravstveno varstvo mora biti dovolj kakovostno in vključuje vsaj nujno zdravstveno oskrbo, osnovno zdravljenje bolezni, vključno z resnimi duševnimi motnjami, ter spolno in reproduktivno zdravstveno varstvo, ki je nujno za zdravljenje hudega zdravstvenega stanja.

2. Države članice zagotovijo, da je mladoletnim otrokom prosilcev in mladoletnim prosilcem zagotovljena enaka vrsta zdravstvenega varstva kot mladoletnikom, ki so njihovi državljani. Države članice zagotovijo, da se specifično zdravljenje, ki se izvaja v skladu s tem členom in se je začelo, preden je mladoletnik postal polnoleten, po nastopu polnoletnosti nadaljuje brez prekinitve ali odložitve, če se šteje, da gre za potrebno zdravstveno varstvo.

3. Kadar je potrebno iz zdravstvenih razlogov, države članice zagotovijo potrebno zdravniško ali drugo pomoč, kot so potrebne rehabilitacijske storitve in medicinski pripomočki, prosilcem s posebnimi potrebami glede sprejema, vključno z ustreznim duševnim zdravljenjem.

POGLAVJE III

OMEJITEV ALI UKINITEV MATERIALNIH POGOJEV ZA SPREJEM

Člen 23

Omejitev ali ukinitve materialnih pogojev za sprejem

1. Države članice lahko prosilcem, ki morajo biti prisotni na njihovem ozemlju v skladu s členom 17(4) Uredbe (EU) 2024/1351, omejijo ali ukinejo dodatek za dnevne izdatke.

Če je to ustrezno utemeljeno in sorazmerno, lahko države članice tudi:

- (a) omejijo druge materialne pogoje za sprejem ali,
- (b) kadar se uporablja odstavek 2, točka (e), ukinejo druge materialne pogoje za sprejem.

2. Države članice lahko sprejmejo odločitev v skladu z odstavkom 1, kadar prosilec:

- (a) brez dovoljenja zapusti geografsko območje, na katerem se lahko svobodno giblje v skladu s členom 8, ali bivališče na točno določenem mestu, ki ga določi pristojni organ v skladu s členom 9, ali pobegne;
- (b) ne sodeluje s pristojnimi organi ali ne izpolnjuje postopkovnih zahtev, ki jih ti določijo;
- (c) vloži naknadno prošnjo, kakor je opredeljena v členu 3, točka 19, Uredbe (EU) 2024/1348;
- (d) prikrije finančna sredstva in ima zato neupravičeno korist od materialnih pogojev za sprejem;
- (e) hudo ali večkrat krši pravila v nastanitvenem centru ali se v nastanitvenem centru nasilno ali grozeče vede ali
- (f) se ne udeležuje obveznih ukrepov vključevanja, kadar jih država članica zagotovi ali podpira, razen če so podane okoliščine, na katere prosilec ne more vplivati.

3. Kadar je država članica odločitev sprejela v okoliščinah iz odstavka 2, točka (a), (b) ali (f), in če okoliščine, na katerih ta odločitev temelji, niso več podane, država članica preuči, ali je mogoče nekatere ali vse materialne pogoje za sprejem, ki so bili ukinjeni ali omejeni, ponovno uvesti. Kadar država članica ne uvede ponovno vseh materialnih pogojev za sprejem, sprejme ustrezno utemeljeno odločitev in prosilca o njej uradno obvesti.

4. Odločitve v skladu z odstavkom 1 tega člena se sprejmejo objektivno in nepristransko na podlagi vsebinske presoje posamezne zadeve ter morajo vsebovati razloge, na katerih temeljijo. Odločitve temeljijo na posebnem položaju prosilca, zlasti v zvezi s prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema, ob upoštevanju načela sorazmernosti. Države članice vsem prosilcem zagotovijo dostop do zdravstvenega varstva v skladu s členom 22 ter življenjski standard v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi.

5. Države članice zagotovijo, da materialni pogoji za sprejem niso ukinjeni ali omejeni, dokler ni sprejeta odločitev iz odstavka 2.

POGLAVJE IV

DOLOČBE GLEDE PROSILCEV S POSEBNIMI POTREBAMI GLEDE SPREJEMA

Člen 24

Prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema

Države članice upoštevajo poseben položaj prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema.

Države članice upoštevajo, da imajo posebne potrebe glede sprejema verjetneje prosilci, ki spadajo v eno od naslednjih kategorij:

- (a) mladoletniki;
- (b) mladoletniki brez spremstva;
- (c) invalidi;
- (d) starejši,

- (e) nosečnice;
- (f) lezbijke, geji, biseksualci, transseksualci in interseksualci;
- (g) starši samohranilci z mladoletnimi otroki;
- (h) žrtve trgovine z ljudmi;
- (i) hudo bolne osebe;
- (j) osebe z duševnimi motnjami, vključno s posttravmatsko stresno motnjo;
- (k) osebe, ki so bile žrtve mučenja, posilstva ali drugih hudih oblik psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, na primer žrtve nasilja na podlagi spola, pohabljanja ženskih spolnih organov, porok otrok ali prisilnih porok, nasilja zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov.

Člen 25

Ocena posebnih potreb glede sprejema

1. Da bi države članice učinkovito izvajale člen 24, čim prej po vložitvi prošnje za mednarodno zaščito v vsakem posamičnem primeru ocenijo, ali ima prosilec posebne potrebe glede sprejema, po potrebi z ustnim prevajanjem.

Oceno iz prvega pododstavka tega odstavka je mogoče vključiti v obstoječe nacionalne postopke ali v oceno iz člena 20 Uredbe (EU) 2024/1348.

Ocena iz prvega pododstavka tega odstavka se začne z ugotavljanjem posebnih potreb glede sprejema na podlagi fizičnih znakov ali izjav ali obnašanja prosilcev ali po potrebi na podlagi izjav staršev ali zastopnika prosilca.

Ocena iz prvega pododstavka tega odstavka se opravi v 30 dneh od podaje prošnje za mednarodno zaščito ali, če je vključena v oceno iz člena 20 Uredbe (EU) 2024/1348, v roku, določenem v navedeni uredbi, posebne potrebe glede sprejema, ugotovljene na podlagi te ocene, pa se naslovijo.

Kadar se posebne potrebe glede sprejema pokažejo v poznejši fazi postopka za mednarodno zaščito, države članice te potrebe ocenijo in naslovijo.

Države članice zagotovijo, da se pri podpori, ki se nudi prosilcem s posebnimi potrebami glede sprejema v skladu s to direktivo, ves čas postopka za mednarodno zaščito upoštevajo njihove posebne potrebe glede sprejema, in zagotovijo ustrezno spremljanje njihovega položaja.

2. Za namene odstavka 1 države članice glede osebja, ki ocenjuje posebne potrebe glede sprejema v skladu s tem členom, zagotovijo:

- (a) da je usposobljeno in se stalno usposablja za odkrivanje znakov, da ima prosilec posebne potrebe glede sprejema, in za naslavljanje teh potreb, kadar so ugotovljene;
- (b) da vključi informacije o naravi prosilčevih posebnih potreb glede sprejema v prosilčev spis pri pristojnih organih, skupaj z opisom fizičnih znakov ali prosilčevih izjav ali obnašanja, pomembnih za oceno prosilčevih posebnih potreb glede sprejema, kot tudi ukrepov, ki so bili določeni za njihovo naslavljanje, in navedbo organov, ki so odgovorni za naslavljanje teh potreb, in
- (c) da pod pogojem predhodne privolitve v skladu z nacionalnim pravom prosilce napoti k ustreznemu zdravstvenemu delavcu ali psihologu za nadaljnji pregled njihovega psihološkega in fizičnega stanja, če obstajajo znaki, da bi lahko njihovo duševno ali telesno zdravje vplivalo na njihove potrebe glede sprejema; da bi se prosilec lahko sporazumeval z zdravstvenim osebjem, se po potrebi poskrbi za ustno prevajanje, ki ga opravljajo strokovnjaki, usposobljeni za prevajanje; če bi bilo lahko zaradi nerazpoložljivosti takih usposobljenih strokovnjakov odloženo zdravljenje, lahko ustno prevajanje ob privolitvi prosilca opravljajo drugi odrasli posamezniki.

Pristojni organi pri odločanju o vrsti posebne podpore glede sprejema, ki se lahko zagotovi prosilcu, upoštevajo rezultate ocene iz točke (c).

3. Ocene iz prvega pododstavka odstavka 1 ni treba opraviti v obliki upravnega postopka.
4. Samo prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema so lahko upravičeni do posebne podpore, ki se nudi v skladu s to direktivo.
5. Ocena iz prvega pododstavka odstavka 1 ne posega v oceno potreb po mednarodni zaščiti na podlagi Uredbe (EU) 2024/1347.

Člen 26

Mladoletniki

1. Primarna skrb držav članic pri izvajanju določb te direktive, ki bi lahko vplivale na mladoletnike, je največja korist otroka. Države članice zagotovijo življenjski standard, ki je primeren za psihični, duševni, duhovni, moralni in družbeni razvoj mladoletnika.
2. Pri ocenjevanju največje koristi otroka države članice ustrezno upoštevajo zlasti naslednje dejavnike:
  - (a) možnosti ponovne združitve družine;
  - (b) dobro počutje in družbeni razvoj mladoletnika, zlasti ob upoštevanju okolja, iz katerega mladoletnik izhaja, in potrebe po stabilnosti in neprekinjenosti varstva;
  - (c) vprašanja glede varnosti in zaščite, zlasti kadar obstaja tveganje, da mladoletnik postane žrtev kakršne koli oblike nasilja ali izkoriščanja, vključno s trgovino z ljudmi;
  - (d) mnenja mladoletnika v skladu z njegovo starostjo in zrelostjo.
3. Države članice zagotovijo, da imajo mladoletniki dostop do prostočasnih dejavnosti, vključno z igro in rekreativnimi dejavnostmi, ki so primerne njihovi starosti, in do dejavnosti na prostem v prostorih in nastanitvenih centrih iz člena 20(1) (a) in (b) ter po potrebi do šolskega gradiva.
4. Države članice mladoletnikom, ki so bili žrtve kakršnih koli zlorab, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja ali krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali ki so trpeli zaradi oboroženih spopadov, zagotovijo dostop do rehabilitacije in zagotovijo, da se po potrebi organizira ustrezno psihološko zdravljenje in zagotovi strokovno svetovanje.
5. Države članice zagotovijo, da so mladoletni otroci prosilcev ali mladoletni prosilci nastanjeni s svojimi starši ali z odraslo osebo, ki je zanje in za njihove neporočene mladoletne brate ali sestre odgovorna po zakonu ali praksi zadevne države članice, pod pogojem, da je to v največjo korist zadevnih mladoletnikov.
6. Osebe, ki delajo z mladoletniki, vključno z zastopniki in osebami, primernimi za začasno zastopanje, kot je določeno v členu 27, ne smejo biti zavedene v nobeni evidenci v zvezi s kaznivimi dejanji ali prekrški nad otroki ali kaznivimi dejanji ali prekrški, ki vzbujajo resne dvome v njihovo sposobnost za prevzem odgovornosti za mladoletnike, in so deležne začetnega in stalnega ustreznega usposabljanja v zvezi s pravicami in potrebami mladoletnikov, tudi tistimi, ki so povezane z vsemi veljavnimi standardi za zaščito otrok, glede vseh informacij, ki jih pridobijo pri svojem delu, pa jih zavezujejo pravila o tajnosti, kot so določena v nacionalnem pravu.

Člen 27

Mladoletniki brez spremstva

1. Kadar prošnjo poda oseba, ki trdi, da je mladoletnik, ali v zvezi s katero so podani objektivni razlogi za domnevo, da je mladoletnik, države članice imenujejo:
  - (a) osebo, primerno za začasno zastopanje na podlagi te direktive, dokler se ne imenuje zastopnik;
  - (b) zastopnika, takoj ko je to mogoče, in najpozneje v 15 delovnih dneh od datuma podaje prošnje.

Zastopnik in oseba, primerna za začasno zastopanje, se sestaneta z mladoletnikom brez spremstva in upoštevata stališče, ki ga izrazi o svojih potrebah.

Kadar država članica oceni, da je prosilec, ki trdi, da je mladoletnik, brez vsakršnega dvoma starejši od 18 let, ji ni treba imenovati zastopnika ali določiti osebe, primerne za začasno zastopanje, v skladu s prvim oziroma drugim pododstavkom.

Države članice v kontingentne načrte iz člena 32 vključijo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so v skladu s tem členom imenovani zastopniki in določene osebe, primerne za začasno zastopanje, v primerih, ko prejmejo nesorazmerno veliko število podanih prošelj mladoletnikov brez spremstva.

Kadar izvajanje ukrepov iz četrtega pododstavka ne zadostuje za odziv na nesorazmerno veliko število prošelj, ki jih podajo mladoletniki brez spremstva, ali v drugih izjemnih primerih se lahko imenovanje zastopnikov odloži za 10 delovnih dni, število mladoletnikov brez spremstva na zastopnika pa se lahko po potrebi poveča do največ 50.

Kadar države članice uporabijo peti pododstavek, o tem obvestijo Komisijo in Agencijo za azil.

Naloge zastopnika in osebe, primerne za začasno zastopanje, prenehajo, če pristojni organi po oceni starosti iz člena 25(1) Uredbe (EU) 2024/1348 ne domnevajo, da je prosilec mladoletnik, ali menijo, da prosilec ni mladoletnik, ali kadar prosilec ni več mladoletnik brez spremstva.

2. Ko mladoletnik brez spremstva poda prošnjo za mednarodno zaščito, države članice zagotovijo, da je oseba, primerna za začasno zastopanje, nemudoma obveščena o vseh upoštevnihih dejstvih v zvezi z mladoletnikom. Osebe, katerih interesi so ali bi potencialno lahko bili v nasprotju z interesi mladoletnika brez spremstva, se ne imenujejo za osebe, primerne za začasno zastopanje. Mladoletnik brez spremstva je takoj obveščen o določitvi osebe, primerne za začasno zastopanje.

3. Kadar je organizacija imenovana za zastopnika ali določena kot oseba primerna za začasno zastopanje, ta imenuje fizično osebo za izvajanje nalog zastopnika za mladoletnika brez spremstva v skladu s to direktivo.

4. Zastopnik iz odstavka 1 tega člena je lahko ista oseba, kot je določena v členu 23(2) Uredbe (EU) 2024/1348.

5. Pristojni organi nemudoma obvestijo:

(a) mladoletnika brez spremstva o imenovanju njegovega zastopnika in o tem, kako lahko proti temu zastopniku zaupno in varno vložijo pritožbo, to pa storijo na način, primeren njegovi starosti, in tako, da mladoletnik te informacije razume;

(b) organ, odgovoren za zagotavljanje pogojev za sprejem, da je bil za mladoletnika brez spremstva imenovan zastopnik; in

(c) zastopnika o upoštevnihih dejstvih v zvezi z mladoletnikom brez spremstva.

6. Zastopnik ali oseba, primerna za začasno zastopanje, se zamenja le, kadar je to potrebno, zlasti če pristojni organi menijo, da ta zastopnik oziroma ta oseba svojih nalog ne opravlja ustrezno.

Organizacije ali fizične osebe, katerih interesi so ali bi morda lahko bili v nasprotju z interesi mladoletnika brez spremstva, se ne imenujejo za zastopnika ali določijo za osebo, primerno za začasno zastopanje.

7. Države članice fizično osebo, ki je imenovana za zastopnika, ali določena za osebo, primerno za začasno zastopanje, pooblastijo za sorazmerno in omejeno število mladoletnikov brez spremstva, in sicer v običajnihih okoliščinah za največ 30 mladoletnikov brez spremstva, da se zagotovi, da lahko ta oseba naloge opravlja učinkovito.

8. Države članice zagotovijo, da so na voljo upravni ali sodni organi ali drugi subjekti, odgovorni za nadzor nad tem, ali zastopniki in osebe, primerne za začasno zastopanje, pravilno opravljajo svoje naloge, tudi tako, da redno pregledujejo njihovo kazensko evidenco, da bi ugotovili morebitno nezdržljivost z njihovo vlogo. Ti upravni ali sodni organi ali drugi

subjekti odločajo o pritožbah, ki jih mladoletniki brez spremstva vložijo zoper svoje imenovane zastopnike ali določene osebe, primerne za začasno zastopanje.

9. Mladoletnike brez spremstva, ki podajo prošnjo za mednarodno zaščito, se od trenutka, ko jim je dovoljen vstop na ozemlje države članice, v kateri so podali prošnjo za mednarodno zaščito ali v kateri se ta prošnja obravnava, do trenutka, ko morajo to državo članico zapustiti, namesti:

- (a) z odraslimi sorodniki;
- (b) v rejniški družini;
- (c) v nastanitvenih centrih s posebno oskrbo za mladoletnike;
- (d) v drugih nastanitvenih kapacitetah, primernih za mladoletnike.

Države članice lahko mladoletnike brez spremstva, ki so stari 16 let ali več, nastanijo v nastanitvene centre za odrasle prosilce, če je to v njihovo največjo korist, kakor je določeno v členu 26(2).

Kolikor je mogoče, se brate in sestre obdrži skupaj, upoštevajoč največjo korist zadevnega mladoletnika in zlasti njegovo starost ter stopnjo zrelosti. Spremembe bivališča mladoletnikov brez spremstva se omejijo na najmanjšo možno mero.

10. Države članice začnejo iskati družinske člane mladoletnika brez spremstva, po potrebi s pomočjo mednarodnih ali drugih ustreznih organizacij, čim prej po podaji prošnje za mednarodno zaščito, pri čemer ščitijo največjo korist tega mladoletnika brez spremstva. Kadar bi lahko bilo ogroženo življenje ali integriteta mladoletnika ali njegovih bližnjih sorodnikov, zlasti če so ti sorodniki ostali v izvorni državi, je treba poskrbeti, da so zbiranje, obdelava in razširjanje informacij o teh osebah izvedeni zaupno, tako da se ne ogrozi njihova varnost.

Člen 28

Žrtve mučenja in nasilja

1. Države članice zagotovijo, da osebe, ki so žrtve trgovine z ljudmi, so bile mučene, posiljene ali podvržene drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov, prejmejo potrebno medicinsko in psihološko zdravljenje in nego, po potrebi tudi storitve rehabilitacije in svetovanje, za škodo, ki jo povzročijo ta dejanja. Tem osebam se po potrebi zagotovi ustni prevod v skladu s členom 25(2), točka (c).

To zdravljenje in nega se omogočita čim prej po tem, ko se ugotovijo potrebe teh oseb.

2. Tisti, ki delajo z osebami iz odstavka 1, vključno z zdravstvenimi delavci, morajo biti ustrezno usposobljeni in se morajo še naprej ustrezno usposabljeni v zvezi s potrebami teh oseb in ustreznim zdravljenjem, tudi v zvezi s potrebnimi storitvami rehabilitacije. Poleg tega jih glede vseh informacij, ki jih pridobijo pri svojem delu, zavezujejo pravila tajnosti, kot so določena v nacionalnem pravu in v kodeksih poklicne etike, ki se uporabljajo.

POGLAVJE V

PRAVNA SREDSTVA

Člen 29

Pritožbe

1. Države članice zagotovijo, da je proti odločitvam v zvezi z zagotovitvijo, odvzemanjem ali omejitvijo pravic po tej direktivi, odločitvam o zavrnitvi izdaje dovoljenja iz člena 8(5), prvi pododstavek, ali odločitvam, sprejetim po členu 9, ki vplivajo na prosilce posamično, možna pritožba po postopkih, določenih v nacionalnem pravu. Vsaj na zadnji stopnji se zagotovi možnost pritožbe ali pregleda dejanskih in pravnih vprašanj pred sodnim organom.

2. V primeru pritožbe ali pregleda pred sodnim organom iz odstavka 1 tega člena in v primeru sodne preučitve iz člena 11(3) in (5) države članice zagotovijo, da sta po potrebi na voljo brezplačna pravna pomoč in zastopanje, da bi se zagotovil učinkovit dostop do sodnega varstva. Taka pravna pomoč in zastopanje zajemata pripravo pritožbe ali zahteve za sodno preučitev, kar vključuje vsaj pripravo zahtevanih procesnih dokumentov in sodelovanje na obravnavi pred sodnimi organi v imenu prosilca.

Brezplačno pravno pomoč in zastopanje zagotavljajo pravni svetovalci ali druge ustrezno usposobljene osebe, ki to lahko opravljajo ali jim je to dopuščeno v skladu z nacionalnim pravom in katerih interesi niso ali ne bi mogli biti v nasprotju z interesi prosilca.

3. Države članice lahko odločijo, da se brezplačna pravna pomoč in zastopanje ne dodelita, kadar:

(a) ima prosilec zadosti sredstev ali

(b) se šteje, da ni realnih možnosti za ugoditev pritožbi oziroma pregledu, zlasti če gre za pritožbo oziroma pregled na drugi ali višji stopnji.

Kadar odločitev, da se brezplačna pravna pomoč in zastopanje ne dodelita, sprejme organ, ki ni sodišče, in ta odločitev temelji na predpostavki, da ni realnih možnosti za ugoditev pritožbi oziroma pregledu, mora imeti prosilec pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper navedeno odločitev pred sodiščem ter ima pravico v ta namen zahtevati brezplačno pravno pomoč in zastopanje.

Države članice lahko tudi določijo, da brezplačno pravno pomoč in zastopanje zagotavljajo samo pravni svetovalci ali zagovorniki, ki so na podlagi nacionalnega prava izrecno imenovani za pomoč in zastopanje prosilcev, in nevladne organizacije, ki so na podlagi nacionalnega prava pooblašene za zagotavljanje brezplačne pravne pomoči in zastopanja.

4. Države članice lahko tudi:

(a) določijo denarne ali časovne omejitve za zagotavljanje brezplačne pravne pomoči in zastopanja pod pogojem, da z njimi ne omejujejo samovoljno dostopa do brezplačne pravne pomoči in zastopanja;

(b) določijo, da je obravnava prosilcev, v zvezi s honorarji ter drugimi stroški in povračili, enaka, vendar ni ugodnejša od obravnave, ki je na splošno namenjena njihovim državljanom v zadevah, ki se nanašajo na pravno pomoč.

5. Države članice lahko brez poseganja v člen 19(2) te direktive zahtevajo, da se jim v celoti ali delno povrnejo vsi nastali stroški, kadar se finančni položaj prosilca med postopkom za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 znatno izboljša ali kadar je bila odločitev o dodelitvi brezplačne pravne pomoči in zastopanja sprejeta na podlagi neresničnih informacij, ki jih je predložil prosilec.

6. Države članice določijo posebna postopkovna pravila v zvezi z načinom vložitve in obdelave prošenj za brezplačno pravno pomoč in zastopanje ali uporabijo obstoječa pravila, ki se uporabljajo za podobne domače prošnje, pod pogojem, da ta pravila ne onemogočajo ali čezmerno otežujejo dostopa do brezplačne pravne pomoči in zastopanja.

POGLAVJE VI

UKREPI ZA IZBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI SISTEMA ZA SPREJEM

Člen 30

Pristojni organi

Vsaka država članica uradno obvesti Komisijo o organih, ki so pristojni za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz te direktive. Države članice obvestijo Komisijo o kakršnih koli spremembah v zvezi s takimi organi.

*Člen 31***Sistem za usmerjanje, spremljanje in nadzor**

1. Države članice ob ustreznem upoštevanju svoje ustavne ureditve vzpostavijo ustrezne mehanizme, da zagotovijo vzpostavitev primerne usmerjanja, spremljanja in nadzora ravni pogojev za sprejem. Države članice upoštevajo razpoložljive nezavezujoče operativne standarde, kazalnike, smernice in dobre prakse glede pogojev za sprejem, ki jih je razvila Agencija za azil v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2021/2303, pri čemer se ne posega v pristojnost držav članic za organizacijo svojih sistemov za sprejem v skladu s to direktivo.
2. Za sisteme držav članic za sprejem se uporablja mehanizem spremljanja iz poglavja 5 Uredbe (EU) 2021/2303.

*Člen 32***Kontingentno načrtovanje**

1. Vsaka država članica v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi organi, civilno družbo in mednarodnimi organizacijami, kot je ustrezno, pripravi kontingentni načrt. V kontingentnem načrtu se določijo ukrepi, ki jih je treba sprejeti, da se zagotovi ustrezen sprejem prosilcev v skladu s to direktivo v primerih, ko se država članica sooča z nesorazmernim številom prosilcev za mednarodno zaščito, vključno z mladoletniki brez spremstva. Kontingentni načrt vključuje tudi ukrepe za čim prejšnje obravnavanje primerov iz člena 20(10), točka (b).
2. V kontingentnem načrtu iz odstavka 1 se upoštevajo posebne nacionalne okoliščine, pri čemer se uporabi predloga, ki jo bo pripravila Agencija za azil, Agenciji za azil pa se načrt prikladi do 12. aprila 2025. Načrt se po potrebi pregleda zaradi spremenjenih okoliščin in vsaj vsaka tri leta, in če se posodobi, se prikladi Agenciji za azil. Države članice ob vsaki uporabi kontingentnega načrta o tem obvestijo Komisijo in Agencijo za azil.
3. Države članice Agenciji za azil na njeno zahtevo predložijo informacije o svojih kontingentnih načrtih iz odstavka 1, Agencija za azil pa državam članicam ob njihovem soglasju pomaga pri pripravi in pregledu teh načrtov.

*Člen 33***Osebjem in viri**

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da zagotovijo, da je osebjem organov in drugih organizacij, ki je neposredno pristojno za izvajanje te direktive, deležno potrebnega usposabljanja v zvezi s potrebami prosilcev, tudi mladoletnikov. Države članice v ta namen v usposabljanje svojega osebja vključijo relevantne ključne dele evropskega azilnega učnega načrta, ki se nanašajo na pogoje za sprejem, kot tudi orodje za identifikacijo prosilcev s posebnimi potrebami glede sprejema, ki ju je razvila Agencija za azil.
2. Države članice za namene izvajanja te direktive dodelijo potrebne vire, vključno s potrebnim osebjem, prevajalci in tolmači, pri čemer upoštevajo sezonska nihanja v številu prosilcev. Kadar lokalni in regionalni organi, civilnodružbene ali mednarodne organizacije sodelujejo pri izvajanju te direktive, se jim dodelijo potrebni viri.

*Člen 34***Spremljanje in ocenjevanje**

Komisija do 12. junija 2028 in nato vsaj vsakih pet let Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uporabi te direktive in predlaga potrebne spremembe.

Države članice na zahtevo Komisije do 12. junija 2027 in nato vsaka tri leta pošljejo potrebne informacije za pripravo poročila.

*Člen 35***Prenos**

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členi 1 do 10, 12, 13, 17 do 29 in 31 do 34, do 12. junija 2026. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanje na direktivo, razveljavljeno s to direktivo, šteje za sklicevanje na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

*Člen 36***Razveljavitev**

Direktiva 2013/33/EU se za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča, razveljavi z učinkom od 12. junija 2026 brez poseganja v obveznosti držav članic glede roka za prenos v nacionalno pravo Direktive 2013/33/EU, ki je naveden v Prilogi I.

Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje za sklicevanje na to direktivo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge II.

*Člen 37***Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

*Člen 38***Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Bruslju, 14. maja 2024

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednica
H. LAHBIB

PRILOGA I

Rok za prenos v nacionalno pravo
(iz člena 35)

Direktiva	Rok za prenos
2013/33/EU	20. julij 2015

PRILOGA II

Korelacijska tabela

Direktiva 2013/33/EU	Ta direktiva
Člen 1	Člen 1
Člen 2, uvodno besedilo	Člen 2, uvodno besedilo
Člen 2, točka (a)	Člen 2, točka 1
Člen 2, točka (b)	Člen 2, točka 2
Člen 2, točka (c)	Člen 2, točka 3
Člen 2, točka (d)	Člen 2, točka 4
Člen 2, točka (e)	Člen 2, točka 5
Člen 2, točka (f)	Člen 2, točka 6
Člen 2, točka (g)	Člen 2, točka 7
—	Člen 2, točka 8
Člen 2, točka (h)	Člen 2, točka 9
Člen 2, točka (i)	Člen 2, točka 10
—	Člen 2, točka 11
—	Člen 2, točka 12
Člen 2, točka (j)	Člen 2, točka 13
Člen 2, točka (k)	Člen 2, točka 14
Člen 3	Člen 3
Člen 4	Člen 4
Člen 5(1)	Člen 5(1), prvi in tretji pododstavek
—	Člen 5(1), drugi pododstavek
Člen 5(2)	Člen 5(2), prvi pododstavek
—	Člen 5(2), drugi, tretji in četrti pododstavek
Člen 6(1) do(4)	Člen 6(1)
Člen 6(5)	Člen 6(3)
Člen 6(6)	Člen 6(2)
Člen 7(1)	Člen 7(1), (2) in (3) ter člen 8(3)
—	Člen 7(5) in (7)
Člen 7(2)	Člen 9(1), prvi pododstavek, in člen 8(2), prvi pododstavek
—	Člen 8(1), člen 8(2), drugi pododstavek, ter člen 8(4), (6) in (7)
—	Člen 9(1), drugi pododstavek
—	Člen 9(2)
Člen 7(3)	Člen 7(4)
Člen 7(4)	Člen 8(5) in člen 9(3)

Direktiva 2013/33/EU	Ta direktiva
Člen 7(5)	Člen 7(6)
—	Člen 9(4) in (5)
Člen 8(1) in (2)	Člen 10(1) in (2)
—	Člen 10(3)
Člen 8(3), točki (a) in (b)	Člen 10(4), točki (a) in (b)
—	Člen 10(4), točka (c)
Člen 8(3), točka (c)	Člen 10(4), točka (d)
Člen 8(3), točka (d)	Člen 10(4), točka (e)
Člen 8(3), točka (e)	Člen 10(4), točka (f)
Člen 8(3), točka (f)	Člen 10(4), točka (g)
Člen 8(3), drugi pododstavek	Člen 10(4), drugi pododstavek
Člen 8(4)	Člen 10(5)
Člen 9	Člen 11
Člen 10	Člen 12
Člen 11	Člen 13
Člen 12	Člen 14
Člen 13	Člen 15
Člen 14	Člen 16
Člen 15(1)	Člen 17(1), prvi pododstavek
—	Člen 17(1), drugi pododstavek
Člen 15(2)	Člen 17(2)
—	Člen 17(4) do (8)
Člen 15(3)	Člen 17(9)
—	Člen 18
Člen 16	—
Člen 17(1) do (4)	Člen 19(1) do (5)
—	Člen 19(6)
Člen 17(5)	Člen 19(7)
Člen 18(1) do (8)	Člen 20(1) do (4) in (6) do (9)
—	Člen 20(5)
Člen 18(9), prvi in drugi pododstavek	Člen 20(10), prvi in drugi pododstavek
—	Člen 20(10), tretji pododstavek
—	Člen 21
Člen 19	Člen 22(1) in (3)
—	Člen 22(2)
Člen 20, uvodno besedilo	Člen 23(1)
Člen 20(1), prvi pododstavek, točke (a), (b) in (c)	Člen 23(2), prvi pododstavek, točke (a), (b) in (c)
—	Člen 23(2), prvi pododstavek, (e) in (f)

Direktiva 2013/33/EU	Ta direktiva
Člen 20(1), drugi pododstavek	Člen 20(3)
Člen 20(2)	—
Člen 20(3)	Člen 23(2), prvi pododstavek, točka (d)
Člen 20(4)	—
Člen 20(5)	Člen 23(4)
Člen 20(6)	Člen 23(5)
Člen 21	Člen 24
Člen 22(1)	Člen 25(1)
—	Člen 25(2)
Člen 22(2), (3) in (4)	Člen 25(3), (4) in (5)
Člen 23(1) do (5)	Člen 26(1) do (5)
Člen 24(1), prvi pododstavek	Člen 27(1), prvi pododstavek, in člen 27(6)
Člen 24(1), drugi pododstavek	—
—	Člen 27(1), od drugega do osmega pododstavka, ter člen 27(2) do (5), (7) in (8)
člen 24(2) in (3)	Člen 27(9) in (10)
Člen 24(4)	Člen 26(6)
Člen 25	Člen 28
Člen 26	Člen 29
Člen 27	Člen 30
Člen 28	Člen 31
—	Člen 32
Člen 29	Člen 33
Člen 30(1) in (2)	Člen 34
Člen 30(3)	—
Člen 31	Člen 35
Člen 32	Člen 36
Člen 33(1)	Člen 37
Člen 33(2)	—
Člen 34	Člen 38
Priloga I	—
Priloga II	Priloga I
Priloga III	Priloga II